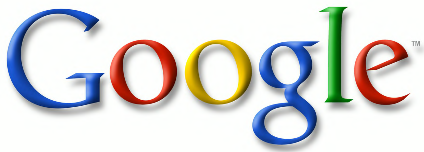

IEVERIGHEN IEVER TOT GODES WET,

AEN DE
Eerweerdighe, edele, hoogh-achtbare, ende
seer voorsienighe Heeren, myn-Heeren
de *VVethouderen* der Stadt van
BRUSSEL,

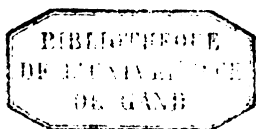
DOOR
FRANCISCUM GODIN,
Borgher ende in-ghesetener der selver Stede.

VVaer by ghevoeght is een hooghe Litanie oft verbreydinghe der Lauretaensche, met eene zedighe Moraliteyt.

TOT BRUSSEL,
By PHILIPS VLEUGAERT, ghesworen Drucker, achter 't Stadt-huys. 1661.

Met gratie ende privilegie.

Op de titel-Print van Godes Wet.

DEês titel-Print vertoont, door vier Hebreeusche letters,
Godt in een dicke wolck (naer luydt der over-setters)
Op 'tsop van Sinais bergh, in vier, en roock, en vlam
Al-waer dat Moyses eerst de heyl'ge Wet bequam,
Gheschreven met de handt, en vingher van den Heere,
Waer door dat hy het volck van Israël moet leeren,
Hun richten naer 't bevel, naer wil, en naer 'tgebodt,
Van den Almoghenden, en schroomelijcken Godt.
Terwyl dat aen den voet des bergs de volck'ré wachten
En sien met schrick en schroom, Godts wonderbare krachten,
Waer van sy staen verstelt, verschroomt, verschrickt, verbaest,
Om datter op den bergh soo anghstig wort geraest,
Door sterck basuyns gheschal, het welck hun dunckt groot wonder,
Om dat het is ghemenght met blixem, en met donder,
Met vier, met vlam, met roock, met vreesselijck ghebaer,
Al oft den dagh des Wets, den alder-lesten waer.
Maer soo het onweer is vergaen, vergaet het vreêsen,
Want daer is onder hun, een afgodts-dienst gereêsen,
Terwyl dat Moyses toeft, en hout met Gode spraeck,
Soo wort daer in het dal gerecht een hoogen staeck,
Waer op een gulde kalf gestelt wort om t'aen-bidden,
Sy houden handt aen hant, sy treden in het midden,
Sy maken eenen dans, sy springhen om-en-dom,
Sy eeren eenen Godt, die doof is, blindt, en stom.
't Werck van hun eyghen hant, gegoten van die ringen,
Die 't vrouwelijck geslacht, tot diën eynde bringhen:
En niemant denckt'er meer, aen die hun heeft geret,
Maer inde plaets van Godt, wort 't gulde kalf geset.
Het welck soo Moyses siet, komt vandé bergh gedoken,
En heeft de Tafels Godts, van spyt in twee ghebroken,

En neemt het gulde kalf, nae dat hy 'theeft verbrant,
En stroeyt het over al, als kleyn gemorselt sant.
Naer dat hy 'theeft verplet, en met den voet vertreden,
Heeft hy den waren Godt, voor al het volck beleden,
Het welck hy vinnigh straft, om hun bedreven sondt,
En hy gaet wederom vast spreken mondt aen mondt,
Met den vergramden Godt, die 't volck te niet wilt
doene,
Ten waer dat Moyses hem met bidden kost versoenen,
Het welck alsoo gheschiet, want Moyses die verset
De gramschap van den Heer, door t'yverigh gebedt,
O neen, spreeckt Moyses, Heer, en wilt u volck niet
straffen,
Want Pharo mogt alsdan, ons schimp'rig over-blaffen,
En segghen dat ghy hebt, hun vry gemaeckt en los,
Om dat g'hun dooden soudt, in desen wilden bos.
Wilt my veel liever uyt den boeck des levens vaghen,
Als dat 't verkoren volck, de straf sou moeten draghen,
Verhaelt het Heer op my, oft schelt hun sonden
quyt,
Toont dat ghy goedertier, en seer bermhertigh zyt.
Alsoo wordt Godt ghepaeyt, soo dat hy heeft her-
schreven
De Tafels van de Wet, en aen sijn knecht ghegheven,
Ghelijck dees print vertoont, aen elcke zyde een,
Nu op het wit papier, 'twelc toenmaels in het steen,
Nu van placetsnyders handt, ghesneden en ghedreven,
't Welck van den vingher Godts, was toenmaels voor-
gheschreven,
Dit is al 't gheen dat u dees titel-Print vertaelt,
Maer in 't naer-volghende, veel breeder wordt ver-
haelt.

EER-

EERWEERDIGHE,
Edele, wyse, ende seer voorsienighe
HEEREN,

Heere *George de Brimeu*, Ridder, van den Rade van Oorloghe van Syne Majesteyt, &c.

AMPT-MAN.

Heere *Leonard vander Noot*, Ridder, Heere van Kiesekem, &c.

BORGHE-MEESTER.

Heer *Charles de Locquengien*, Ridder, Heere van Melsbroeck, Roesbeke, Nederbutsel, Wickevorst, Roelants, &c.

Heere *Petrus Hippolytus de Lalaing*, Ridder, Heere van Lamoillerye.

Ior. *Ian vanden Hecke.*

Ior. *Frederick van Marselaer*, Heere van Parck, ende der Vryheydt van Opdorp.

Ior. *Petrus Iudocus d'Armstorf.*

Ior. *Carolus Iacobus Taye.*

Hee-

Heer ende Mr. *Iacobus Pipenpoy*, Licentiaet in de Rechten.

SCHEPENEN.

Ior. *Ferdinande van Brouckhoven*, Heere van Rithoven.

Ior. *Hendrick van Eesbeke*, ghefeyt *vander Haghen*, Licentiaet inde Rechten.

THRESORIERS.

Heer *Iacques Philips de Donghelberghe*, Ridder, Heere van Dongelberghe, Schavenberghe, Brouck, &c.

SVPER-INTENDENT VANDE SCHIPVAERT.

Heer ende Mr. *François Tax*, Licentiaet inde Rechten.

RAEDT-PENSIONARIS.

Thomas Bernaerts.

BORGHE-MEESTER UYT DE NATIEN.

François vanden Hecke.
Ian Hujoel.

Ioos Bassery.
Everaert de Champaigne.

RENT-MEESTERS VANDE STADT.

Ian de Blieck.
Hendrick de Bruyne.

RENT-MEESTERS VANDE SCHIPVAERT.

Ian de Loose.
Anthoen Kynens.
Laureys Mertens.
Ian Mommaert.
Hendrick Wouwermans.
Sebastiaen vanden Boom.

RADEN.

OP-

OPDRACHT-BRIEF.

EErwaerde, Edele, wyſe, ſeer voorſienighe Heeren.

Myne Heeren, de ghewoonte die van over vele eeuwen inne-ghebracht, goedt ghevonden, ende by alle Schryvers gebruyckt, is, van hunne wercken het licht te laten ſien onder de beſcherminghen, Eere-tytels, ende op-drachten van weerdighe Perſoonen, ende den by-ſonderen plicht die ick hebbe, te-ſamen tot den dienſt die ick U E.E. ſchuldigh ben, hebben my eenen keus doen doene, den welcken, al ſchynt hy ten deele vermeten, ten deele ſijne onſchuldt vinden ſal, in aenſien dat niet beter van *Godts VVet*, noch

Ziel-

Ziel-ieverigher van den lof van die Moeder Maeght singhen en konde als voor de ooren van U E E. al-waer niet alleenlijck ernstigh ghehoort, maer oock heylighlijck bedacht ende toe-gestemt, verhoopete worden. Ende als-men d'ooghe werpt op de verbintenis die elck heeft aen sijn vaderlandt, wat kan-men anders oordeelen? dan dat niet en sal misdaen hebben, dat ick op-klimmende den voet-trap van U E E. recht-setel, en aldaer neder-legghende onder U E E. beschuddinghe, die eerstelinghen van myne wercken, het recht vinden sal van veyligheydt, 't welck U E E. met soo grooten drift ende sorge alle hunne Borgers gunstelijck ende mildelijck uytmeten. Wat is toch anders de

hant-havinghe der Wetten (van de al-jonnende handt Godts ghegheven onder de bewarenisse der Wethouderen) als houdinghe van eenen gheregghelden welstant der ghemeynte (bevolen in dese Princelijcke Stadt aen U E E. Heere voorsichtigheydt ende wysheydt) een-yeghelijck tot sekerheydt te doen meêd'-wercken aen de harmonie van eene ghemeyne rust, waer inne de saligheydt van elck in 't bysonder soo verre is te vinden, als de mate der selver wel onder-houden, ende den mislagh tydelijck verbetert tot eene wel-klinkende over-eenkominghe wort gebracht. Dit is (ghelijck de oude Rymers bevallig voor-stellen) oprecht Amphion zijn, ende met de maet-slaghen sijnder luyten de steenen

nen beweghen, om de selve tesamen tot eene vestinghe ende bollewercken te vergaderen.

Hier is het dan EE. Heeren, dat ick des te vryer van de verbintenisse tot *Godts VVet*, met soo heylighe *VVethouders* den toon houde in dit kleyn Boecksken, al-waer gelijck een voorsanghsken van het ghemeyne accoort op-heffe, in het gheên dat U EE. met kloecke ende wel-gegronde Wetté uyt-schallen, ende met heylighe Vonnissen elck-een ten besten ende ten ghenoeghen door-singhen, des te soeter op de maet vande Rymer-konste, dat de selve onghevoelighet de Jongheydt in de sinnen klinckt, ende te vaster klyft aen de heughnisse. 't Welck myn eenighe ooghmerck is, niet alleenlijck te verma-

ken, maer oock te weren de losse driften der selver, ende daer door een-iegelijck ende myn-selve eerst, voor-stellende den plicht tot *Godts VVet*, met eenen heyligen schroom in te teugh'len, de teghenstrydighe beweghinghe van onse menschlijckheydt: ende sal ontwyffelijck te beter tot soo een eynde geraken, als alle de wereldt sien sal, dat het U EE. niet onaengenaem en is gewest, desen mynen gheringhen aerbeyt in U EE. beschermingе te laten stellen, voor wie den goeden Godt schuldigh ben te bidden om langhe ende gheluckfalighe bewaronis, in eene hoedanigheydt die my met eere toeschryve

Van EE. voorsienighe Heere, U EE. *seer ootmoedighen ende toe-ghenegen dienaer*, Franciscus Godin.

Aen

Aen den hooghdraven Poeët Francisco Go-din, *op het uyt-gheven van sijnen* ieverighen iever tot Godes Wet.

Die ons den drift tot *Godes Wet*,
Heeft op dit wit papier ghesett,
En die 't verlanghen naer *Godts woort*,
Ons heeft vertoont ghelijckt behoort;
Is hy gheen *Godt* oft gheen *Godin*,
Soo is hy sekers weynigh min;
Want die nae Godes Woort verlanght,
En daer alleen sijn hert aen hanght,
En die de suyver *Wet* bemindt,
En daer alleen sijn lust in vindt,
Diên mach-men segghen dat hy is
Van Godt de beste ghelijckenis:
Want wat Godt wilt, hy wilt het meêd,
En wat Godt doet, hy is te vreêd,
Want hy en Godt, sijn gantsch ghemeen,
En Godt en hy, en is maer een,
Al zyt ghy dan *Godin* noch *Godt*,
Wanneer ghy schryft van *Godts* gebodt,
Soo zyt ghy Godt het meest ghelijck,
Godin, Godt loont u *in* sijn rijck.

A. Sanderus Presb. Can. Ipr. &c.

Aen

Aen den Godtvruchtighen Schryver Francisco Godin, *op het uyt-gheven van sijnen* ieverighen iever tot Godes Wet.

G*Odin in-Godt*,
Schryft van 't ghebodt,
En van de *Wet* des Heeren,
Soo dat *Godin*,
Ons Godes sin,
Seer God'lijck komt te leeren.
Hy lockt naer wensch,
Een-ieder mensch,
Om *Godes Wet* t'ontfanghen,
Hy toont de baen,
Om op te gaen,
Door 't Goddelijck verlanghen.
Hy schryft soo klaer,
Al oft hy waer,
In Godt gantsch op-ghetoghen;
Syn dichten zyn,
Vol medicyn,
En Goddelijck vermoghen.
Hy schryft soo net,
Van *Godes Wet*,
En van de thien Gheboden,
Al oft hy self,
Quaem uyt 't ghewelf,

Van

Van Godt, den Godt der Goden.
Daerom ick d'eer,
Soo veel te meer,
Acht van Godt ons ghedichten,
Mits hem de ſtof,
Tot Godes lof,
Gaf 't Goddelijck verlichten.

I. de Condé I. V. L.

Aen den Gheeſtighen ende Gheeſtelijcken Poeët Franciſco Godin.

Die *in Godt* weer is herboren,
En van Godt is uyt-verkoren,
Om te ſinghen ſijnen lof,
Om door kracht van 't hemels ooſten,
Droeve herten te vertrooſten,
Die verachten s'wereldts ſtof.
Oft hy ſchoon hier op der aerden,
Is als 't ſlyck van gheender waerden,
En der dwaſen ſchimp en ſpot,
Oft hem hier niet wordt ghegheven,
Goudt, en ſilver, om te leven,
Synen loon die is *in Godt*.
Al de ſchoone heyl'ghe dichten,

Die

Die *Godin* om ons te stichten,
In ons tael ghefchreven heeft,
Uyt den hemel ſijn gheboren,
En tot ſpyt van Satans toren,
Maken dat hy eeuwigh leeft.
Schryft *Godin in-God* den Heere,
Want *in Godt* kont ghy ons leere,
Schryft ghedurigh en altyt,
Want al wat ghy ſult beſchryven,
Sal *in-God* gheſchreven blyven,
Al burſt Momus van den ſpyt.

Alexander van F.

Aen den ſeer uyt-nemenden Schryver
Francisco Godin.

DE heel Metamorphoos verſamelt by malkand'ren,
Heeft nerghens klaerder toon, van ſchepſels te veranderen,
Als hier wel *in Godin*, want heden is hem 't lot
Ghegheven, dat hy kan veranderen *in Godt*,
En dat met [illegible], als hy dan in wil derven,
Soo niet, ſoo ſal *Godin in Godt* Godvruchtigh ſterven,
Want 't is van *Godt*, uyt *Godt*, *in-God* al wat hy ſchryft,
Is dan *Godin* gheen *Godt*, *in-God* hy altydt blyft.

Ioannes vander [illegible] P.S.N.

Snoer

Ieverighen yver tot Godes Wet, aen de seer edele, hoogh-achtbare ende seer voorsienighe Heeren Wet-houderen van Brussel, door Franciscum Godin, *Borger ende in-ghesetene der selver stede.*

Op den 119. Psalm Davids. *Beati immaculati in via qui ambulant in lege Domini.*

SAligh, in, en naer dit leven,
Die daer leven onbesmet;
En het leven, daer s'in sweven,
Leven naer des Heeren Wet.
Saligh die den Heere soecken,
Soo als hy te vinden is,
In de Godts-gheleerde boecken;
Van sijns wils ghetuyghenis.
Saligh zijnse, want de ghene
Die op sulcke weghen gaet,
Sal hem van de sonden spene,
Als fonteyn van alle quaet.
't Is u wil, dat m'u gheboden
Heer, wel onder-houden moet,
Kond' ick, soo als't is van noden!
'k Kan, soo ghy my hulpe doet.
En myn ganghen soo helpt sturen,
Dat wanneer ghy spreckt, ô Godt,
Dat ick magh tot all'er uren,
Vaerdigh staen tot u ghebodt.
Gunt, dat ick myn voeten sette

Vast, en nimmer, af en dwael,
Van het minste van u wetten,
Dat ick toch gheen schand' behael.
Uwe Wet, oprecht, en billijck,
Wordt my van u uyt-gheleydt,
Op dat u al even willijck,
Lof, en danck, wordt toe-gheseydt.
Uwe Wet die wil ick volghen,
Met ghepeyns, met woordt, en daet.
Laet my Heere, noynt verbolghen,
Die u Wetten noyt verlaet.
Hoe kan iemandt hier beneden,
Die in groote lusten swemt,
Alsoo leven, dat de reden
't Hert in sijne lusten temt?
Hoe sal sy, wiêns al haer gissen
Glib'righ, en ghevaerlijck staen,
Hare paden sonder missen,
Veyligh moghen henen gaen?
Veyligh sal sy henen treden,
Soo sy op u woorden acht,
En haer richten naer de reden,
Daer naer is het dat ick tracht.
Dit soeck ick uyt al myn ziele,
Heer maeckt ghy my toch soo vast,
Dat ick nimmermeer en viele,
Noch oyt sonde my verrast.
Daerom sluyt ick uwe woorden
In myn hert, sorghvuldigh in,
Dat ick nimmer quaedt en hoorde,
In al 't gheên dat ick begin.

Hoogh

Hoogh ghelooft Heer, moet ghy wesen,
Leert my uwen rechten wel,
Dat 'k u Wetten waert ghepresen,
Heel de wereldt door vertel:
Dat ick die in waerden hebbe,
Boven d'alder-waerste goudt,
En veracht het wereldts webben,
Daer-men nu het meest van houdt.
Doet my wel, en laet my leven,
My, u toe-ghe-eyghent knecht,
Dat 'k u wetten magh aen-kleven,
Die ghy my te voren leght.
En op dat ick voorts de wond'ren,
Van u Wet door-gronden magh,
Houdt myn ooghen niet ten ond'ren,
Dat ick sie klaer als den dagh.
Dat het oogh alleen niet lese,
En den mondt alleen niet spreêck,
Maer 't verstandt oock besigh wese,
Al de daghen van de weêck.
Wat heb' ick op deser aerden,
NIET, gans niet, dat my behoort,
Maer een dinck wensch ick van waerden,
Wat? niet anders als u woort.
'tHert door liefde tot u Wetten,
Queêlt inwendigh, en verlanght,
Om sijn voort-ganck voorts te setten,
Daer al sijnen lust aen-hanght.
Ghy, die uwes Wets kleyn achters,
Maeckt, veracht, vervloeckt, en haet,
Vryd' toch uwes Wets betrachters,

Van verachtingh', ſpot, en ſmaet,
't Hert verflouwt, onluſtigh, quellijck,
Is benouwt, en vol van pyn,
Daer en is gheen trooſt ſoo ſnellijck,
Die my tot een trooſt kan zijn.
'k Heb' gheopent, Heer, myn herte,
En al wat daer binnen ſat,
Daerom ghy verdryft myn ſmerte,
Gheeft my uwer Wetten ſchat,
Leert my die,ſoo ſal ick leeren,
En als ghy my hebt gheleert,
Sal ick nimmer van u keeren,
Waer ghy immer wordt ghe-eert.
Droevigh ben ick, en verſlaghen,
't Hert is my by na verſmacht,
Laet u Woordt my hulp' toe draghen,
En verleen my nieuwe kracht,
Went myn voeten van den doôl-wegh,
Die ghewis ter doodt toe gaet,
Set my op den rechten ſchoôl-wegh,
Die de ſond', en laſter haet.
Uwes Wils ghetuygheniſſen
In-gheſchreven in 't verſtandt,
In-gheſneden in 't ghewiſſen,
Zijn myn alder-uyterſt' pandt.
Heer myn Godt wilt my behoeden,
Voor een dinck dat ick ſoo ſchroom,
Wat doch? door het wereldts woeden,
Dat ick niet tot ſchand' en koom.
Gheeft my hoôp, en ick ſal hopen
Trooſt, en wegh, is myn ghequel,

'k Sal

'k Sal in uwe Wetten loopen,
Ende doen naer u bevel.
Leert my Heer, leert my u weghen,
En den aert van u verbondt,
Laetſe dalen als een reghen,
In myns herten diepen grondt;
Op dat ickſe daer laet woonen,
Niet voor eenen korten tydt,
Maer dat ickſe klaer vertoone,
Soo langh als my 't leven lydt.
Leert my dat icks' onder-houwe,
En van gantſcher herten doe,
Dat ick nimmermeer verflouwe,
Want ick heb' een luſt daer toe.
Buyght mijn hert tot u gheboden,
Mak'et u gantſch onderdaen,
Want ick koôm tot u ghevloden,
Willigh u ten dienſt te ſtaen.
Myne ooghen wilt die leyden,
En beſtieren, oft miſſchien
My de wereldt wou verleyden,
Met haer valſche jonſt te biên.
Als 't ghemoet van u gaet doôlen,
En ick in u Wet verſlap,
Treckt my weder tot u ſchoôlen,
En maeekt my van her weêr rap.
Doet ghenaed', ſiet my met ooghen,
Vol van mede-doghen aen,
Doet my hulp', en wilt af-drooghen,
Myn inwendighlijck ghetraen,
Op dat ick de laſter-monden,

U ter eer, en haer tot spyt,
Magh verstommen, en verkonden,
Dat ghy Godt der Goden zijt.
Rechte Richter, op wiêns waerheydt,
Ick myn hope heb' ghegront,
't Heyligh Woordt van uwe klaerheydt,
Nemt dat niet van mynen mont,
Uwe Wetten wil ick houwen,
't Is myns herten vast besluyt,
Soo langh als ick 't licht aenschouwe,
Eeuwen in, en eeuwen uyt.
Vrolijck wandel ick myn straten,
Want ick u bevelen soeck;
Ghy en sult my niet verlaten,
'k Houd' my vaerdigh, rap, en kloeck,
Dat ick sonder my te schamen,
Noch beangst voor ongheval,
Voor een-ieder naer betamen,
Uwe waerheydt spreken sal.
'k Heb' een lust tot uwe Wetten,
En daer was noyt eenigh dinck,
Dat myn hert (wilt daer op letten)
Met sijn liefde soo bevinck.
Dese min ick, en sal minnen,
Hier toe streck ick myne handt,
Dus houdt besigh al myn sinnen,
En bekommert myn verstandt.
Laet in u ghedachten komen
U verbondt, het fondament
Van de hôop, waer op de vromen,
Hun vertroosten sonder ent.

Oft ick schoon den stouten menschen
Dwaes ben, en tot spotterney,
Ick nochtans u Wetten wensche,
Daer ick blyf stantvastigh bey.
Als den gheest eens gaet bemercken,
Al het gheên daer oyt gheschach,
Door het oordeel van u wercken,
Tot op desen lesten dagh,
Hoe de vromen zijn verheven,
En de boosen neêr-ghestort,
Voel ick myne ziel her-leven,
Die gheheel vervrolijckt wordt.
Als ick sien u Wets verachters,
Schrick ick met myn heel ghemoet,
Als ick sien u Wets betrachters,
Sied' my al myn innigh bloet.
Uwe Wet die sy verlaten,
En in 't minst op achten niet,
Sal in huys, en op de straten,
Altydt zijn myn eenigh liet.
Die door-wandelt myn ghedachten,
Als het lyf tot rusten leydt,
En de dicke duyst're nachten,
Over 't aert-rijck zijn verspreydt.
Is dat wonder ? 't is gheen wonder :
Want te doen naer u ghebodt,
Is my eenen schat by-sonder,
En myns levens hooghste lot.
Eens heb' ick een woordt ghesproken,
Heer, daer denck ick altydt om :
Uwe weghen noyt t'ontloken,

Kies

Kies ick voor myn eyghendom.
Myne lippen zijn vol smeêkens,
Even als den grondt van 't hert,
Heer gheeft door gheloôfde teêckens,
Dat myn sond' vergheven wert.
'k Over-denck met anghstigh beven,
Hoe ick in myn eerste jeughe
Heb' gheleeft, noch leef, en 't leven
Dat my rest, vervoegh ter deught,
Om daer uyt te moghen weten,
Oft ick doodt, oft levend' ben;
't Welck ick, sonder te vermeten,
Uyt u Wetten klaer beken.
Daerom houd' ick my al wacker,
En versuym niet een van diên,
Laetse door den goeden acker,
Van myn sinnen henen vliên:
In de droeve nachts-bedwancken,
Als een-ieder leydt en rust,
Laet ick 't bed', om u te dancken,
Daer in heb' ick dan myn lust.
Ick beminse, die u minnen,
En u Wetten komen nae,
Leert my Heer, dat ick versinne,
Door u goedtheydt en ghenae.
Eer ick was in d'eerste scholen
Van elend', en teghenspoet,
Ginck ick onbedachtsaem dolen,
Als meest al de wereldt doet:
Maer nu ghy my hebt door lyden,
Mynen hooghmoet neêr-gheset,

Doen

Doen ick niet als my verblyden,
't Wyl' ick op u Wetten let,
En sorghvuldigh onder-houwe;
O fonteyn van alle goet!
Laet my nimmermeer verflouwen,
Door u goedtheydts over-vloet.
't Op-gheblasen volck dicht leughen,
En daer druckt het my mé neêr;
Ick met ongheveynsder teughen,
Voegh myn leven naer u leer.
Waerom dat? haer hert dat miss'et,
Door de weelde daer 't in dryft,
Myn hert niet, en daerom iss'et,
Dat u Wet in my beklyft.
Dat ghy my hebt verootmoedight,
Is my lief en aenghenaem,
Want ick vinde my ghespoedight,
Beter tot u Wet bequaem.
Daerom is sy my veel soeter,
En wordt meer van my bemindt,
Dan al 't goudt, het welck men louter,
Op der gantscher aerden vindt.
Wilt ghy, die ghy hebt gheschapen,
Door u Goddelijcke handt,
Weêr herscheppen, maeckt door-trapen,
Door u leeringh', myn verstandt.
Die u vreesen, sien myn leven,
En het is haer ziel een vreught,
Dat myn ziel u lof magh gheven,
En vrymoedigh haer verheught.
U oordeelen zijn rechtvaerdigh,

En myn leven Heer was quaet,
Dat ghy my dan maeckt boetvaerdigh,
Is een over-trouwe daet.
Doch de wyl ick uwe Wetten,
Nu laet zijn al mijn vermaeck,
Gheeft dat ick my soo magh setten,
Dat ick uyt de quellingh raeck:
Wilt my uwen zeghen gheven,
Vloyend' als een soeten douw,
Op dat ick myn leven, 't leven
Dat soo soet is, noch behouw.
Blaemt de trotse die my blamen
Door hun valsche leughen-tael,
Om dat ick hun doen beschamen,
Als ick van u Wet verhael.
't Hert ghepranght, verlanght nae hulpe,
't Hert is anghstigh, en bedut,
't Hert waer langh al over-stulpe,
Waert door hoôp niet onder-stut,
't Hert door veelderley ghebreken,
Is swaermoedigh, en beschroomt,
't Moet sorghvuldigh leeren spreken,
Heer, wanneer is 't dat ghy komt?
Uyt-ghemerghelt zijn myn ooghen,
Al myn leden laf, en swack,
Zijn ghelijck als eenen drooghen,
En verschrimpten leder sack.
Ick nochtans my niet versette,
Midden in ellend' en druck,
'k Ben bekommert met u Wetten,
En ick wacht van u gheluck.

Sal't

Sal't niet eens een eynde wesen,
Toeft ghy noch al met u straf?
Spaert ghy noch, die u niet vreesen,
Maer my garn' had' in 't graf?
Die niet past op uwe Wetten,
(Die doch vast zijn, en ghewis)
Die my last'rend' wilt verpletten,
't Leven dat in my noch is
My ghedencken af te stelen:
En oft 't schoon met my soo staet,
Houd' ick nochtans u bevelen,
Die ick nimmermeer verlaet.
Dus koôm ick met neder-buygingh',
Heer verquickt myn anghstigh hert,
Dat toch uwes mondts ghetuygingh',
Van my onder-houden wert.
Heer u Woordt is onbeweegh'lijck,
Uwe waerheydt heeft gheen ent,
Alsoo langh de sterren sneegh'lijck,
Flick'ren aen het firmament,
En de kruyden d'aerd' bekleêden,
En de heel nature duert,
Die ghy naer u wil doet treden,
En naer uwen wensch bestuert.
Had' u Wet my niet verlustight,
Soo hadt droefheydt my versmacht,
Om dat sy my heeft gherustight,
Denck ick om haer dagh, en nacht.
Ick ben d'uwen, weest ghy mynen,
Helpt u dienaer, ghy myn Heer,
Laet u g'nade my beschynen,

Dat ick leef naer uwe leer.
't God'loos volck om my te dooden,
Loert al vast, en houdt hem stil,
Maer 'k en acht niet op der snooden,
Dan wel op des Heeren wil.
Ick en heb' tot gheender uren,
Op de wereldt iet beschout,
Dat bestendigh kan gheduren,
En sijn oude wesen hout.
't Gaet al, 't volght al, 't vlucht al,'tsterft al,
Dat de schoone son beschynt,
Niet soo schoon, oft het ververst al,
Ja ten lesten heel verdwynt.
Niet en isser, niet en isser,
Oft de doodt in 't eynde naeckt,
Maer u Wet die is ghewisser,
Die u dienaers eeuwigh maeckt.
Waerom is't, dat ick u Wetten,
Sulcken stercken liefde draegh?
Dat ick sonder vleck, oft smetten,
Daer van handel alle daegh?
Om dat sy my wyser maken,
Als myn schalcke weêrparty,
Want een schat van s'wysheydts daken,
En van kennis zijnse my,
Om dat sy gheleerder maken,
Ja veel meerder dan de gheên,
Die tot d'hooghste kennis raken,
Want uyt haer zijn al myn reên.
Daerom ben ick kloeck en vaerdigh,
Meer dan eenigh ouder man,

Hier-

Hierom zijnse my soo waerdigh,
Hierom wijck ick noyt daer van.
Om daer naer te moghen wand'len,
Wend' ick myne voeten af,
Van al die niet recht en hand'len:
't Woordt dat uwen mond' my gaf,
Daer by blyf ick. Voor u rechten
Daer ghy my hebt in gheleert,
Wil ick altydt blyven vechten,
Nimmer van u af-ghekeert,
Honigh is wel soet om smaken,
Maer noch is hy niet soo soet,
Noch soo lief'lijck in ons kaken,
Als u heyligh Woordt wel doet,
Door u Woordt wordt ick ervaren,
Wys, gheleert, en vol van raet,
Daerom is 't dat ick soo gaeren,
U aen-hangh, en wereldt haet,
Heer u Woordt is myn lantaerne,
Die door haren glans belet,
Dat ick niet een voet van vaerne,
Op onrechte weghen set.
'k Heb' my selfs een eedt ghesworen,
Die staet vast in my ghe prent,
Dat 'k u Wetten naer sal sporen,
En volbrenghen tot het ent.
Troost my grootsten Godt van allen,
My dien 't heilloos avontuer,
Al te swack komt over-vallen,
En maeckt hem sijn leven suer.
Neemt in danck het willigh offer,

Dat ick op myn lippen ſlacht,
Uyt myns herten diepſte koffer
Waer door ick u Wet betracht.
Oft myn leven ſchoon al wanckert,
En de doodt van verren dreyght,
Ick blyf aen u Wet gheanckert,
Soo is't 'thert daer toe gheneyght.
Oft ick ſchier al ben ghevanghen,
In der booſer menſchen net,
Midden in 't ghevaerlijck pranghen,
Dwael ick nimmer van u Wet.
Want ſy is myn vreught, myn erve,
Watter is, ſy is 't my al,
Weer ick leve, weer ick ſterve,
Ick u Wet aen-kleven ſal.
Uwe Wet is myn verwermingh',
Als 'k in liefde ben verkout,
Heere ghy zijt myn beſchermingh',
Dat ick nimmer wordt verflout,
Als ick denck aen u ſtrengh weſen,
En al myn voor-leên bedryf,
Vrees ick, en door 't anghſtigh vreeſen,
Schiet een koude door myn lyf,
Noyt en heb ick af-gheweken,
Na de een, oft d'ander zey,
En in 't recht noyt gunſt ghebleken,
Oft tot dees, oft die party,
Sent my u ghenade wolcsken,
Laet my niet tot eenen roof,
Van een ongheſtuymigh volcsken,
Bloot van trouw, en van gheloof.

Neêmt

Neêmt my uwen knecht in hoede,
Maeckt hem ſijn benoutheydt quyt,
Dat hy van der booſen woeden,
Gheenen over-laſt en leydt.
Hoe begherigh zijn myn ooren,
(Heer laet my ghenaed' gheſchiên)
Om u woordt te moghen hooren,
En u heil te moghen ſien.
Onder-recht my van u rechten,
My, die u ten dienſte gae.
Dat ick door u onder-rechten,
Haren gantſchen grondt verſtae.
Die u Wet ſoo weynigh achten,
Hebt ghy langh ghenoegh ghedult,
Nu mooght ghy oock eens betrachten,
Hoe ghy die eens ſtraffen ſult.
Daerom zijn my u gheboden,
Uyter-maten lieſ, en waert,
Boven perels, en kleyn-noôde,
't Waertſte vande gantſche aert.
Daerom ſonder uyt te ſtellen,
Schick ick 't leven daer na aen,
Daerom haet ick die gheſellen,
Die den rechten padt niet gaen.
Uwe Wet daer ghy de menſchen,
Uwen wille door betuyght,
En den wil van vrome wenſchen,
Soet tot uwen wille buyght.
Die is wonder, meer dan wonder,
Als-men haren grondt door-gront,
Hier is nu myn ziele onder,

Die haer alle liefde jont.
Heer u woordt dat vast en klaer is,
Is een-ieder man een vreught,
Als het ieder openbaer is,
Treckt het ieder tot de deught,
Weest my goedigh, en ghenadigh,
Als ghy zijt tot aller tydt,
Daer u Wet by is ghestadigh.
En op dat ick blyf bevrydt
Van der sonden heerschappye,
Soo bestuert soo mynen tret,
Dat ick nimmer schand' en lye,
Noch voet uyt u Wet en set.
D'ooghen (als twee beêcken) leêcken,
Waer van daen soo men'ghen traen,
Dat de menschen naer myn wenschen,
Niet op uwe weghen gaen.
Heer myn Godt, ghy zijt rechtvaerdigh,
En u God'lijck woordt is recht,
Aen u Wet ben ick goedt-aerdigh
Door u waerheydt vast ghehecht.
Hart en strengh, zijn uwe Wetten,
Eertydts van u in-gheset,
't Is u ernst, dat elck wel lette,
Op de woorden van u Wet.
't Lust my van u Wet te hooren,
Die staegh in myn hert sal zyn,
Dies ontbrandt myn hert met toren,
Toren die vervult met pyn:
Pyn die voorder brenght tot knagingh',
Knagingh', die myn hert op eet,

Als

Als ick sie dat myne gadingh',
Uwe Wet soo licht vergheêt.
Nimmer sal u knecht iet krencken,
't Minste van u heyl'ghe Wet,
Daer ick altydt aen blyf dencken,
En ghedurighlijck op let.
Uwe Wet is in de waerheydt,
Die den mensch tot deughden dryft,
Uwe waerheydt, is een klaerheydt,
Die ghedurigh waerheydt blyft.
Soo wanneer ick ongheluckigh,
Diep in droefheydt ben gheraeckt,
En al ben ick noch soo druckigh,
Uwe Wet my noch vermaeckt.
Eeuwigh in gherechtigheden,
Eeuwigh u ghetuyghenis,
Houdt my in u Wetten treden,
Soo ben ick myns levens wis.
Heer, tot u, wanneer ick hemme,
En door druck ben over-laen,
Laet ick myn ghebroken stemme,
Door de wolcken henen gaen.
Hoort my, die uyt al myn sinnen,
Tot u roep met droef gheklagh,
Dat 'k u Wet, die ick beminne,
Altydt onder-houden magh.
Tot u roep ick sonder missen,
Dat ick ongheveynst, en trouw,
Uwes wils ghetuyghenissen,
Al myn leven onder-houw.
Op u woordt rust myn betrouwen,

s'Morghens voor het sonne-licht
Zijn myn ooghen om t'aenschouwen,
En myn stem' tot u ghericht.
Diep noch in de stille nachten,
Als men niemandt wacker hoort,
Laet ick 't slapen, om te trachten,
Op u Wet, en op u woort.
Hoort myn stem, verfrist myn leven,
Als ghy hebt ghedaen dus langh,
Myn party heeft my om-gheven,
En maeckt my myn leven bangh.
Den verrader, die komt nader,
Dreyght my met groot ong'val,
Komt oock nader, goeden Vader,
Toont my uwe Wetten al.
U ghetuygh nis is waerachtigh,
En niet om beweghen staet,
Maer bestendigh ende krachtigh,
Daer myn ziel haer op verlaet.
Siet my aen vol van ellenden,
En verlost my uyt den noodt;
Dat ghy my gheen troost en sende,
Stierf ick stracks de bitter doodt.
U beveêl ick Heer, myn saken,
Voertse ghy gheluckigh uyt,
Want u woordt kan my vermaken,
Daer op grondt ick myn besluyt.
Goddeloose boose menschen,
Die u Wet gheen acht en slaen,
En ter wereldt niet en wenschen,
Als u Wetten te versmaên.

Wat staen dese te verwachten?
  Sy zijn bastaert van 't gheluck,
Maer u goedtheydt is te achten,
  Troost my, soo ghy pleeght in druck.
Die my haten, en vervolghen,
  Zijn ontellijck in ghetal.
Noch en ben ick niet verbolghen,
  Dat ick van u Wet af-val,
Niemandt oyt van al die leven,
  Die u woordt op leughen vant,
U gherechtigheydt kan gheven,
  Dat het blyft in sijnen stant.
'k Wordt t'onrecht vervolght van Vorsten,
  Haer vervolgingh' valt my swaer,
Want sy naer myn leven dorsten,
  'k Vrees nochtans u woordt, niet haer.
Uwe woorden zijn myn sinnen,
  Sulck-een aenghenamen saeck,
Dat ick my verbly daer inne,
  En my selven vrolijck maeck.
Vrolijck maeck, en my verblyde,
  Recht oft my een grooten schat,
Waer ghekomen van ter zyde.
  'k Heb' een haet in 't hart ghevat
Teghen alle leughen-monden,
  Daer 't ghemoet sich voor vergrouwt,
Die daer anders niet verkonden,
  Als 't vergift hun heeft ghebrouwt.
Maer u Wet die is 't alleene,
  Daer myn hert sijn liefd' op leydt,
Seven-mael des daeghs met eenen,

Singh' ick lof u moghentheydt,
Vrede, vrede, boven vrede,
Vrede sonder teghenspoet,
Is op d'aerde hier benede,
Voor die uwen wille doet.
Tot u vlucht ick. tot u loop ick,
Na u Wet stel ick my aen,
Tot u sucht ick, tot u hoôp ick,
Laet myn liefde niet vergaen,
Ick voegh my naer uwe waerheydt,
En waerom en soud' ick niet,
Want ick weet dat ghy in klaerheydt,
Al myn doen, en laten siet.
Moght myn klachte tot u komen,
Moghtse dringhen door de locht,
Op dat ick met alle vromen,
Uwe Wet volbrenghen moght.
Moght myn bidden, moght myn smeken.
Moght het gaen door't firmament,
Moght het door de wolcken breken,
Tot dat ghy my hulpe sent.
Met myn lippen, met myn tonghe,
(Maeckt my in u Wet maer wys)
Heeft myn hert u lof ghesonghen,
Uwe Wet tot lof, en prys,
Want in alle haer gheboden,
Is sy goedt, en sonder feel,
Helpt my, als het is van noden,
Want u Wet is al myn deel.
My verlanght seer, (en 't verlanghen
Doet my lossen men'ghen sucht)

Dat

Dat ick magh u heil ontfanghen,
Want u Wet is myn ghenucht.
Laet my leven, dat ick love,
En u eer al-om vertel,
'k Soeckt te leven, om daer boven,
Oock te doen naer u bevel.
'k Ben als 't schaepken, dat verloren
Vanden wegh was af-ghedwaelt,
Heer dat ghy by d'uytverkoren,
My toch heden weder haelt;
Soeckt, en weder haelt my heden,
Die in al myn herten-leet,
En al s'wereldts teghentheden,
Uwe WETTEN noyt vergheet.

Nobilissimo & Amplissimo
SENATVI,
POPVLOQ; BRVXELLENSI.

Domino *Georgio de Brimeu*, Equiti, Regi Catholico à Consilijs belli, &c.

PRÆTORI.

D. *Leonardo vander Noot*, Equiti, Domino de Kiesekem, &c.

CONSULI.

D. *Carolo de Locquengien*, Equiti, Domino de Melsbroeck, Roesbeke, Nederbutsel, Wickevorst, Rolants, &c.

D. *Petro Hippolito de Lalaing*, Equiti, Domino de la Moillerie.

Domino *Johanni vanden Hecke*.

Domino *Ægidio Frederico de Marselaer*, Domino de Parck & Opdorp.

D. *Petro Iudoco Armstorff*, Domino S. Lamberti.

Domino *Carolo Iacobo Taye*.

D. *Iacobo de Pipenpoy* I.V.L.

SENATORIBUS.

The-

D. *Antonio Ferdinando de Broeckhoven*, Domino de Rithoven.

Domino *Henrico van Eesbeke*, dicto van der Haghen, I.V.L.

THESAURIIS.

D. *Iacobo Philippo van Dongelberghe*, Equiti, Toparchæ de Dongelberghe, Schavenberghe, Brouck, &c.

PRÆFECTO FOSSÆ.

D. *Francisco Tax* I.V.L.

SYNDICO.

Thomæ Bernaerts,

CONSULI EX PLEBE.

Francisco van den Hecke.
Ioanni Huioel.
Iudoco Basserij.
Everardo de Champaigne.

QUÆSTORIBUS URBIS.

Ioanni de Blieck.
Henrico de Bruyn.

QUÆSTORIBUS FOSSÆ.

Ioanni de Loose.
Antonio Keynens.
Laurentio Mertens.
Ioanni Mommaert.
Henrico Wouwermans.
Sebastiano vanden Boom.

CONSILIARIIS.

Totique urbi Bruxellensi
Dedicat consecratque

Frans. Godinus Bruxellensis.

Beati

Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini. Psalmo CXIX. ex Scoto.

O Beatos, qui sequuntur orbitam legis Dei:
O beatos, qui monēti sponte parent numini
Labe puri nec relinquunt lege jussum tramitem,
Quem severitate dura nos tenere præcipis.
O gradum regas labantē sic, monenti ut paream,
A tuis attenta jussis nusquam ut errent lumina:
Tum ducem canā æquitatis candido te pectore.
O obsequar tibi: obsequentem tu tibi ne desere.
Quid juventā, ne labascat, servat æquè ac lex tua?
Hinc ne aberrem, modo laboro: tu laborantē rege
Ne vacillet pes, meo tua verba condo pectore.
Rector orbis, æquitatis regulam tuæ doce
Me, tui oris verba semper ore mediter ut meo:
Illa longè cariora semper auro ut æstimem:
Illa cogitem, illa secter, illa mirer unicè:
Illa nulla è corde nostro deleant oblivia.
Da tuæ legi obsequenti vivere: ut proprius tui
Conspicer pacti æquitatē, pande mentis lumina,
Inquilinum jussa legis ne tu celaveris.
Fœderum leges tuorum ægra mens desiderat.
O tuæ legis superbum qui premis fastidium,
Me tuæ legis sequacem vindica: cui divites
Arroganter obloquuntur, jussa quòd servem tua,
E tuo sermone vitæ quòd capessam formulam.
Æger animus languet: ægrum recrea verbo tuo,
Cordis arcanas latebras, prodidi tibi: rudem
Tu doce, præferque lucem, scita mediter ut tua:
Et cor anxium tui verbi erigas solatio.

Absque fuco fac tuarum scita legum, ut diligam
Recta sector, instituta specto semper ad tua.
Lex tua animo sculpta inhæret : spem meam ne
desere.
Pande iter tuæ æquitatis : te comes letus sequar
Legum iter monstra tuarum : fædus erudi tuum,
Fædus ut legemque totis imbibam præcordijs,
Cuncta ut instituta rectä secter usque semitâ.
Sordidis averte curis, jussa pectus ad tua.
Flecte lumina, impias ne vanitates hauriant.
Languidum excitá : fac ut te timeat animus ac
amet.
Libera probro à pudendo me benignus arbiter
Tua statuta diligentem servet æquitas tua
Me bonus respice opiferque fœderis memor tui,
Ora claudam ut exprobranti spem tuæ fiduciæ :
Spes salutis veritatem ab ore nec tuam eripe :
Semper ut tuis statutis audiens, tuto gradu
Ambulem. Tua jussa quæro sola : coram regibus
Differam (nec me pudebit) de tuis sermonibus.
Hos amavi, & hos amabo, & obsequens his
brachia
Tollam : ut usque & usque volvam hos ore,
mente cogitem.
Sis memor pacti, columna quæ meæ fiduciæ est:
Quod levat mœrentem, & ægrum è faucę mor-
tis eripe.
Rideant licet superbi, te sequar, legem tuam
Usq; repetam, in rebus arctis, hoc erit solatium.
Impios quum legis hostes cerno, totus horreo.
Carmen hæc erit mihi, orbem donec hospes
hunc colam.

D Hanc

Hanc ut observẽ, tenebræ me silentes admonẽt:
Illa mentem cura semper unice exercet meam.
Obsequi tibi mihi una est spes, opes, hæreditas.
Ut bonus promissa præstes, unicè unũ id ambio.
Actiones vitæ ut omnes ad tuam componerem
Legẽ: ad hanc custodiendã quâ licet me confero.
Impeditus impiorum vinculis hanc cogito:
Hujus ergo nocte surgens prosequor te laudibus.
Qui verẽtur hanc, amicis utor hanc parens bone;
Qui tua benignitate cuncta reples, edoce.
Domine ades: pollicita servo, fac benignè appareant
In tua lege acquiescam: me doce legem tuam.
Vix malo coacta leges mens sequi didicit tuas:
Scita, fons benignitatis, tua benignè me doce.
Me superbi criminãtur, corde toto ego te sequar.
Jussa me juvant tua, illis mens hebescit prosperis,
Erudisti me malis, ut legi adhæream tuæ,
Hæream ut legi auri acervis gratiori ingentibus.
Da manu tuâ creato nosse vim legis tuæ.
Me pij læti obsequentem legibus spectant tuis.
Justa lex tua est, premis me jure justus ad iter
At libenter audientem jussa me tua recrea.
Tibi libenter obsequentem præveni clementiâ:
Servulũ tuum prementẽ comprime arrogantiam
Me tuæ legi obsequentes obsequentem diligant:
Nec ferat tibi obsecundãs pura mens infamiam.
Deficit mens spe salutis, spes nec illam deficit
Lassa languent lumina, utris corpus instar aridi.
Tabuit: solare promissi in malis memorem tui.
Quis ferendi finis? hostẽ quando punies meum?

Mihi tuæ legis superbus hostis effodit scrobem.
Æqua lex promissa certa sunt tua: hostes confice,
Qui premunt me, quòd te in uno collocẽ fiduciã.
Scita fac ut ad tua omnes actiones dirigam.
Certa eunt promissa, certa stat tuis verbis fides,
Dum polo stellæ micabunt, herba terras vestiet
Sempiterno quæ recursu legibus parent tuis.
Obruissent me dolores, ni affuisset lex tua.
Lex salubris: nulla nobis tollet hanc oblivio.
Sum tuus, tua instituta diligentes diligo,
Impij mortem parabant scita meditanti tua.
Cæteris est finis: illa sola semper permanent.
O tuam quàm legẽ amavi! semper illam cogito.
Hostibus prudentiorem me meis hæc reddidit.
Factus huic fui obsequendo doctior doctoribus.
Huic quòd audiam, senectâ astutior sum callidâ:
Huic ut obsequar, malorũ flecto gressũ à semitis.
Te docente non recedo paululum à verbis tuis.
Faucibus meis suavi melle suavioribus.
Eruditus his, recedo à semita mendacij.
Sancta lex velut lucerna, dirigit pedes meos.
Obstinavi animum tuis ut obsequar sermonibus
Obrutum malis, tuorum fœderum memor, leva.
Edoce me jussa, & oris hanc bonus cape victimam.
Jussa non rejecta quamvis undiq; instarent mala:
Hæc nec abjeci impiorum pœnè clausus retibus.
Hæc voluptas, hoc mihi unum gaudium, hæc hæreditas.
Hic scopus mihi manebit, vivus aurâ dum fruar.
Diligo legem tuam, sicut malos abominor.

Uni-

Unica es ſpes, una verbis in tuis fiducia.
Ut Dei Mandata ſervem, hinc impij faceſſite.
Me tuo ſermone fulci, ne ſequar ſpes irritas.
Te regente ſalvus uſque juſſa diligam tua.
Perfugas calcas tuos, qui vana fruſtra cogitant.
Legē amo tuā, quòd omnes impios extermines,
Corpus horret, quum ſcuerum cogito te judicem
Æqua ne me diligentem deſere opprimentibus.
Juſta fac amem, ſuperbo tutus à ludibrio.
Dum ſalutē ſpero, ſcita ſpecto dum tua lumina
Laſſa languent: tu benignus edoce ſervum tua
Placita: legum fac tuarum, intelligat myſteria.
Tempus inſtat puniendi legis adverſarios,
At tuum fœdus mihi auro eſt carius cariſſimo:
Hoc amo, huc errore miſſo dirigo vitæ ordinem.
Mira rituum tuorum mens colit myſteria.
Verba pectori imperito luminis ſunt janua.
Faucibus tua verba apertis duco, vitæ ut ſpiritū:
Ceu ſoles te diligentes, intuere me bonus.
Dirige ad tua verba greſſus: tum ſcelus non opprimet
Me tuæ legi, impiorum liber à calumnia
Obſequar. Bonus intuere me tuā ut lsgē ſequar.
Si quis hāc ſpernit, fluūt mihi more rivi lachrimæ
Juſtus es creator orbis: juſta juſſa ſunt tua.
Plena lex eſt æquitatis: certa verbis veritas.
Rumpor irâ, quum ſceleſtus impiè contemnitur.
Sermo purus inſtar ignis: ſervus hunc amat tuus.
Impij ſpernant licebit me, tuam legem ſequar.
Juſſa ſtant tua ſempiterna, mota nullo turbine.
Turbidis mihi illa rebus anxium cor recreant.

Scire legem da tuam: vitam mihi donaveris.
Corde toto audi vocantem, legi ut obsequar tuæ.
Invoco, adjuva invocantem, fœdus ut colã tuum:
Invoco te mane, verbis in tuis fiducia est.
Nocte vigiles anteverto, verba mediter ut tua.
Me benignè audi ut soles, & fauce mortis eripe.
Impij me persequuntur, legis expertes tuæ:
Tu proquinqua Domine, jussa cujus omnia justa sunt.
Jussa firma fine nullo, firma nullo exordio.
Adspice afflictum: leva me, fœderis memorẽ tui:
Fœderis memor meam vitam patronus assere.
Impij malè interibunt, jussa qui tua negligunt.
O bonus sine fine robora, ut soles, vitam meam
Me prementum multitudo à lege non flectit tuâ.
Mœret animus intuendo pacta qui spernunt tua.
Tu bonus, tua jussa amantem me vicissim recrea.
Cuncta promissa tua nullũ fixa norunt terminum.
Me premit tyrannis: at cor verba meditatur tua,
Verba gratiora gazis aureis animo meo.
Diligo legem tuam, ceu vanitatem abominor.
Septies tuam æquitatem me canentem lux videt.
Legem amantibus tuã pax multa, nulla offensio.
Spectat à te mens salutem, nixa promissis tuis.
Mens amat promissiones unicè, & servat tuas.
Servo tua pacta, ut vicissim tu vitam observas meam.
Invocanti da tuarum scire *legum* abscondita,
Invocantem libera me, fœderis memor tui.
Te docente prædicabit os tuas laudes: tua
Jussa lingua nunciabit, jussa longè æquissima.

Dex-

Dexterâ tuâ obſequentem juſſibus juva tuis.
Abs te opem ſpero, tuarum ſcita *legum* diligo.
Soſpita me, ut prædicem te. Lex juvabit me tua,
Me vagam ut pecudem, require fœderis memorem tui.

Chronica.

LegeM DeI IpsIs LegIsLatorIbVs Infero.

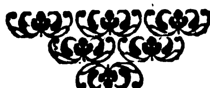
Quandoquidem.

HoDIe rIté arDent DIVInâ ILLI Lege.

E T

VnDe arDent, InDe LVCent.
DoCentes rIté popVLVM.

HOOGHE
LITANIE,
OFTE
Aendachtige verbreydingh
DER
LAURETAENSCHE
LITANIE,
DOOR
FRANCOIS GODIN,
Borgher ende in-gesetener der stadt van Brussel.

Tot Brussel, by *Philips Vleugaert*, ghesworen Drucker, achter 't Stadt-huys. 1661.

Met gratie ende privilegie.

HIer staet de Moeder-Maeght, ten toon gheheel
omtronnen,
Met eere-tytels, als ghelijck de schoone Sonne
Met sterren is omringht, waer van sy draeght een
kroon,
Van twelfuen in 't ghetal, klaer-blinckend' ende
schoon.
Voor alprest sy de slangh, dat sy het ooft weêr uyt-
braeckt,
En tret haer op het lyf, dat haer de snege huyt kraeckt.
Verwint haer in den camp, door 't maeghdelijck ge-
welt,
De slang verliest den stryt, de Maegt behout het velt.
Ter rechter handt daer staet, het hout van d'eeuwigh
leven,
Waer in den grooten Naē van IESVS staet geschreven,
d' Ontfangh'nis en *gheboort*, en *gratie* seer bequaem.
Staen onder aen den voet van 't Kruys by s'Maegh-
den Naem.
Godt heyligh Gheest die komt gevlogen onbekommert
Die dese Moeder-Maegt, en phœnix-Vrou ontlommert.
Waer van dat sy ontfanght, en door de gratie baert,
Den Heylant die soo langh, verwacht is opder aert.
Ter zyden het serpent, die door haer valschen snater
Eva bedroogh, daer staet den put van 't levend' water;
En nederwaerder is, ten Oosten eene poort,
Die vast is in haer slot, van niemandt oyt verstoort.
Waer neven staet een Hof, die noynt en is ontsloten,
En van den vyandt noynt, omver en is ghestoôten.
Ter zyden leydt een stadt, die Godt is toeghewcyt,
Ick segh, ô suyver Maeght, dat ghy die selver zyt.
In u heeft Godt ghewoont, uyt u is Godt gheboren,
Hy sonder Vader u, tot Moeder heeft verkoren,
Gy zyt sijn woonsted', en sijn plaets vā rust geweest,
Naer dien ghy waert vervult, met Godt den heyli-
ghen Gheest.
Recht boven slanghes kop, daer staen de suyver Lely,
Met doornen gantsch door-vlocht, naer luyt van 't
Evangely.

Dees

Dees ſtaen met reden by ons ſuyver Maegt geplaets,
Want hunne ſuyverheydt, die raeckt haer d'alder-
naetſt.
Ter zyden deſe ſtaen, de tacken van Olyven,
Die altydt leven groen, en even jeughdigh blyven,
Als teecké vanden vreéd', door deſe Maegt gemaeckt,
Als tuſſchen ons en Godt, den oorlog wirt geſtaeckt.
Maer ſiet de wortel toch, van Ieſſe eens ſtaen bloeyen,
Siet hoe deês teere ſpruyt, ſeer aerdig komt te groeyen
Van op der aerden tot in s'hemels hooghen throon,
Waer dat ſy is gheplant, by Iesvs haren Soon.
Daer ſtaet ſy als een Son, van Godt ſelfs uyt-verkoren,
Twelf duyſent jaer te voor, eer dat ſy was gheboren,
Daer ſtaet ſy alſoo ſchoon, ghelijck de ſilv'rc Maen,
Als ſy heeft van de Son, haer volle licht ontfaen.
Die d'eere-titels heeft, beveſtight al-te-gader,
Staet boven in't ghewelf, te weten, Godt den Vader,
Hy noemt haer ſoete duyf, en onbevleckte Vrouw,
Komt, ſeydt hy, *want u hooft, is vol van ſoeten douw.* Cant.

AUGUSTISSIMÆ,

Sereniſſimæ, inviƈtiſſimæ, cælorum, mundique Reginæ, Sanƈtiſſimæ, immaculatæ, Chriſtiferæ, glorioſiſſimæ, divæ Lauretanæ Virgini Mariæ. Totius Triadis ſacrario, æterni Patris Filiæ, Verbi unigeniti Matri, Spiritus Paracliti ſponſæ, Iudicis Matri & Matri miſericordiæ; Virginitatis decori, Angelis ſublimiori, Seraphin puriori, Cherubim ſanƈtiori, Stellis præclariori, Lunâ pulchriori, Aurorâ rutilantiori, gratiæ abyſſo, humani generis per Natum ſal-

salvatrici. Davidico surculo, paradiso voluptatis, radici Iesse, horto florum spiritualium concluso, Iustitiæ fonti, ligno vitæ, sanctitatis thesauro, humanæ naturæ Venustati. Patrum spei, Prophetarum gloriæ, Apostolorum Magistræ, Martyrum honori, Virginum decori, sanctorum splendori, Paradisi fluvio, Fæderis Iridi, Verecundiæ typo, inter mulieres benedictæ, omnium parenti, luci, duci, & Dominæ

Has cordis laureolas offert devotissimum ejusdem mancipium famulus & servus, FRANS. GODINUS Bruxellensis.

VnDe arDet, InDe LVCet.

AEN DE ALDER-HEERLYCKSTE, Alder-klaerste, onverwinnelijckste Koninginne van hemel ende van aerde. Aende Alder-heyligste, goedertierenste, Onbevleckte, roëwaerdighste, Lauretaensche Maget MARIA. Aen des eeuwighen Vaders Dochter; aen des eenige-borenes Woorts Moeder. Aen de Bruyt van den H. Geest, aende Moeder van den Rechter, en t'samen aen de Moeder van de bermhertigheydt, aen den roem van den Maeghdelijcken staet, aen de Princersse die verhevender is als alle Enghelen, suyverder als alle Seraphienen,

nen, heyligher als alle Cherubienen, helder als de ſterren, ſchoonder als de Maen, vier-rooder als de morghenſtondt. Aen den afgrondt van de gratie, aen de ſaligh-makerſſe door haren Soon van 't menſchelijck gheſlacht. Aen 't Paradys van alle welluſten, aen de wortel van Ieſſe, aen den gheſlotenen Hof vol gheeſtelijcke bloemen. Aen de fonteyn der rechtveerdigheyt, aen't hout des levens, aen het threſoor der heyligheydt, aen 't Vercierſel van de menſchelijcke natuer, aen de Hope der Vaderen, aen de glorie van de Propheten, aen de Meeſterſſe der Apoſtelen, aen de Eer der Martelaren, aen 't Cieraet der Maeghden, aen de Schoonheydt der Heylighen, aen de Riviere des Paradys, aen den Reghenboogh des verbondts, aen 't Voorbeeldt der manierlijckheydt, aen de ghebenedyde onder alle Vrouwen, aen aller menſchen Moeder, licht, aenvoederſſe, ende Vrouwe

Worden deſe victori-kranſen van herten op-ghedraghen, door den alderonweerdighſten dienaer, knecht, ende ſlaef van de ſelve Maghet ende Moeder Godts MARIA, FRANÇOIS GODIN.

Van Daer hII branDenDe Is, LIChт hII.

Aen-

Aen den Lauretaenschen schryver Francisco Godin.

GOdin vermits u dicht, speelt op Marias Namen,
Verswyegh ick uwen naem, hoe soud' sich dat betamen?
Ghy schryft, en waerom niet (verschoont dees woordens sin)
My dunct dat schryven moest, *Godin* van een *Godin*,
U God'lijck dicht *Godin*, sal uwen naem doen leven,
Een pen, een pen alleen, sal u twee vleughels gheven,
Y vlieght daer met soo hoogh, tot daer ghy eeuwigh blyft,
By d'overschoone Maegt, die gy soo schoō beschryft.

Adrianus Poirters S.I.

Aen den soet-vloeyenden ende wel-gheleerden schryver Francisco Godin, *op de verbreydinghe van de Lauretaensche Litanie.*

GOdin en is *Godin* noch Godt,
Al voert den naem het reden-slot,
Maer 'ksegh dat was God *in Godin*,
Al hy van s'hemels Koninghin,
De Litanie heeft verbreydt,
En die soo aerdigh uyt-gheleydt,
Dat ieder-een wie datse leest,
Vervult wordt met den heyl'gen Geest,
Alsoo dat elck van woordt tot woort,
Verstaen kan, wat hy leest oft hoort,

Dus

Dus danck ick Godt dan voor *Godin*,
Dat Godt hem ſulcks gaf in den ſin,
En 'kwenſt' te ſien in print en druck,
Want 't is een wonder waerdigh ſtuck.
Doch niet *Godin*, maer Godt den Heer,
Zy eeuwigh lof, danck, prys, en eer.

Val. à S. Amando, Car.

Aen den konſtrijcken, ſoetvloeyenden, ende Godtvruchtighen ſchryver Franciſco Godin, *op het uyt-gheven van ſijne Litanie der H. Maget ende Moeder Gods.*

DE wond're Rymer-konſt, by veelen uyt-verkoren,
Is uyt den hemel ſelf, op aerden eerſt gheboren;
Godin ſy komt van Godt, maer vande menſchen niet,
Het is een gave die *God in* ons herte ſchiet.
Daer helpt noch moeyt, noch ſweet, noch vroegh, noch laet op weſen,
Gheen keurigh onderwys, noch langh, en veel te leſen,

Wan-

Wanneer Godt selver niet, leydt handen aen het werck,
En maeckt van ons gemoet, een Goddelijcke kerck.
Een kerck, waer in Godts lof, ghedurigh wordt ghesonghen,
Want als *God in* ons hert, niet singht met eyghen tonghen,
Soo is 't verloren moeyt, en te vergheefs ghesweet,
Al wat den aertschen mensch, oyt tot de konste deet.
Maer als Godts heyligh Gheest, eens selfs beghint te singhen,
(Al is het door een mensch) de wonderbare dinghen,
Van sijnen waerden lof, van sijnen grooten naem,
Dan is den mensch terstont, tot dicht, en sangh bequaem.
Dan singht hy 'thooghe liedt, met veelderlye stemmen,
En doet het hert in 't lyf, van vreught, en blydschap swemmen;
Dan mach men (en te recht) wel segghen met bescheet,
Dits een oprecht verstant, een Goddelijck Poeët.

Dit blyckt in u *Godin*, *in-God* zyt ghy ge-
komen,
Godt heeft u tot den lof, sijns Moeders
uyt-ghenomen:
God is *in* u *Godin*, en door u eygẽ mont,
Singht s'Moeders Litanie, die hy de
wereldt jont.
Ghy heft de voor-sangh op, en schynt
ons als te dwinghen,
Om met ghelijcker stem, de selve naer
te singhen;
Die Moeder-Maeght ter eer, u tot een
saligh lot,
Want uwen hooghsten lof, bestaet
alleen *in-God*.

Castra, qui se vincit.

EER, EN GUNST-OFFER,

Aen den Maronisen, Mariansen Rymer,
Francisco Godin, *op sijn hooghe*
Litanie der lof-waerde Ma-
ghet MARIA.

DE heyl'ghe Poësi (de ziele van de zielen,
Die vol van hooghen drift, de hemelen
door-krielen, (soo verr',
En hunnen vlugghen gheest, ontsteken van

Oft aen de klare Sonn', oft aen een held're
Sterr')
Is Godes eyghen gaev'; ſy wordt ons in-ghe-
ſchoncken, (ken,
Als glans in diama[illegible] en blixemt heyl'ge vonc-
Als gunſter-vier uyt ſtael, door d'ooren van
't ghemoet
Haers Minnaers; die hun 't hert, in iever
branden doet:
Godts gheeſt, komt even-ſelfs, in haren gheeſt
ghedronghen,
En ſpreêckt door haren mondt, en ſinght met
hunne tonghen:
't Spruyt uyt gheen aerdts vernuft, een hoo-
ghe ſtof t'ontle'en,
't Komt van de hem'len af, en 't vlieght weêr
derwaert he'en.
Dit blyckt aen U GODIN, ghy luyſtert naer
die galmen,
Dyn Poëſi klimt op, gelijck d'Ægipſche palmen
Oock teghen 't aerdts gewicht; ghy dringht
de wolcken door,
En offert rype vrucht, aen 't Maeghdelijcke
Choor,
Voor Koninghinnen throon, daer d'Engh'len
(aen haer voeten)
Dyn heyl'ghe eer-klangh, met een heyl'ghe
weêr-ſangh groeten.
Soo floegh met levend' g'luydt (uyt 't doove
pees-gheſnaer,
d'Hebreër Godes lof, diên grootē herpenaer.
Ghy

Ghy singht de Litani', de Maget vol ghenaden,
En dopt uw' penn' in't goudt, en schryft op sil-
v're bladen,
Den noyt-vol-roemden roem (onpeylbaer
in 't ghedacht)
De hooghst'-ghezeghende, van 't gantsche
vrouw-gheslacht;
d'Ootmoed'ghe Moeder-Maeght, daer 't Va-
der-Woordt in daelden,
En daer d'ontsterff'lijckheydt, het sterff'lijck
vleesch uyt-haelden,
Tot all'er zielen heyl: ghy singht die he-
mel-Bruydt,
Haer lof met Sions tael, maer geen Parnass'-
gheluyt;
U lipp' geen Aganipp', verversten in het dorsten
Maer 't soete strael-ghestroom, uyt Horebs
harde korsten:
Dyn gheest suyght Manna-dauw (in 't hemel-
sche ghenot)
Soo sweeft God, in Godin, soo leeft
Godin, in God'.
Soo streeft 't ghesteygert breyn, uyt s'wereldts
woest verwerren,
(Met vlercken van den gheest) door duysend'
tintel-sterren,
En hecht hunn' punten t'saem, en vlecht van
sulcken glans
Een schitterende kroon, een flickerende
krans,
Om 't Godd'lijck voor-hooft, van de Nim-
mermeer volpresen, Die

Die immermeer gheweeſt, oft immermeer ſal
wesen;
De glorie der aerd', des hemels Koninginn',
Looſt ghy GODIN, IN-GOD, met een
verheven ſinn':
Dyn Litaniſche Lier, klinckt vol van hemel-
toonen;
Uw' Mariaenſche Sangh, komt op ons' tonghen
woonen,
En vloeyt ter kelen uyt, als dauw van ho-
nigh-graet,
En ſlaet de locht met galm, in maetſchappy
van maet,
Op noten van 't Geloov': en, voor die dobb'le
Chooren,
Soo buyght gantſch Latium, en Belgica ſijn
ooren.
Godin den aertſchen roem, en acht ghy niet
en ſier,
Want uyt de hem'len ſelfs haelt ghy den
Lauwerier.

Alexand. van Fournenbergh.

Levende ſterv' ick.

Aen den ſelven.

GODIN die ſchryft van een Godin,
(Magh m'haer Goddinne noemen)
Het is des hemels Koninghin,
Waer van GODIN komt roemen.
Niet ſonder reden heeft GODIN,
Dit God'lijck werck gheſchreven,

Een

Een louwer-kroon tot ſijn ghewin,
Wordt hem daer voor ghegheven.

H. Grimberghs I.V.L.

Aen den Mariaenſchen ſchryver Franciſco Godin.

GODIN is niet Godins gheſint,
Maer 't is die Maeght die hy bemindt,
Die Moeder is van 't ſoete Kindt,
't Welck, als het ons verloſte,
Hem ſijn teer leven koſte.
Want hy beſchryft haer Litanie,
Ghelijck ick klaer voor ooghen ſie,
Dat ick niet weet op verr' na wie
Met ſulck gheleerde reden,
Hem naer ſal konnen treden.
Hy ſchryft in't Neerduyts en 't Latyn,
Met ſulcken onvervalſchſten ſchyn,
Dat nimmer beter moghte zyn,
Daerom elck in't byſonder,
Staet als verſtelt van 't wonder.

E. van Veen, VVardyn van ſijne Kon. Majeſt. Munte tot Bruſſel, en Advocaet van den Rade van Brabant.

OPDRACHT
Aen de heylighe Maeght.

WIe ſal ick beſt myn Litanie wyden?
Wie beter dan de hemel-Koninghin?
Wat Gheeſt blaeſt my dit Kerckorakel in?
O Phœnix-Maeght! ô Moeder van 't verblyden?
Al zit ghy, op een wolck van Seraphinnen,
Soo diep, in't goudt van 't albeziclend' licht
Der Godtheyt, met uw' ſtralend' aengeſicht;

Dat

Dat Cherubyns beloncken, en beminnen;
Dat d'Enghelen bewieroocken, en eeren,
    Met Eng'le-sangh, en galm van't saligh koor:
    Noch dringht de strael van uw' ghenade, door
Deês duysternis; waer in wy ons verneeren,
Voor uwen troon; vergult met rycker zonnen
    Dan't middagh-licht, dat s'avonts onder gaet.
    Uw' ootmoet komt het ned'righ hart te baet.
Door ootmoet hebt gy selfs Gods hart gewonnen.
Ghy spant de kroon, ô puickkroon aller vrouwen!
    De lof-trompet van uw' benyde faem
    Vult hemel, aerd en zee, met uwen naem;
Een naem, waer in wy Christus bouwen.
Uw' titel blinckt, in't voorhooft sijner kercken
    En kooren, als een zeghen, voor ons oogh.
    Myn note rolt te laegh: ghy ryst te hoogh.
Wie kent de maet van al uw' wonder wercken?
Soo kleet, of been, ja schim van lager Heiligh,
    In stroom, in lijck, in kranckbedt wond'ren werckt;
    Wie zweeft soo laegh, dat hy de kracht niet merckt
Van uw' ghebeên; een toevlucht wis en veiligh.
Ghy, teelster van den eenighsten Behoeder,
    Hebt, daer ghy heerscht, bekleet met majesteit,
    Noch uw' natuur en aert niet af-gheleit;
Maer houdt uw Recht, ghelijck Godts rechte Moeder.
Ghy kunt meer gunst, by uwen Soon, verwerven,
    Dan Hester, by den Oosterschen Monarch.
    Het Kruis-lam sagh u, op den Dootshooftbergh:
Daer ghy de son, om uwen Soon, saeght sterven.
Ghy vluchte, voor den kinder-moort des vorsten,
    Met Davids soon, bewaerder van Godts Soon
    En Moeder; die haer' mont leid op de koon
Van 't heiligh Kindt, gezooght met Maeghde-borsten.
't Orakel, naer wiens stem het al moet hooren,
    Dronck met die melck der kuische Moeder in
    Haer liefde, die, ghewortelt in sijn' sin,
Syn hart noch raeckt, in 't hooghste koor der kooren.
Soo was de Maeght, of't hemel-Maeghde-teecken,

Het

Het licht ghevoelt, en gaet van 't licht bevrucht,
Dan matight sy den strael, die flus de lucht
Verbrande, uit den Leeuw, op't hooft quam steken:
Maer ghy, ô Maeght van koninghlijcken zade!
In't zwangher-gaen van't Goddelijcke pant,
Verkoelde, door uw' vrucht, allenghs den brant
Van Godts gherecht. ô setel der ghenade!
Het was wat groots, dat d'eer der luchtghesanten
Verkondighde, aen 't altaer, hoe d'oude vrouw
Een dorre struick dien Heiligh baren zou;
Ghewyt van Godt, om boet en tucht te planten.
Noch grooter was't, toen d'Enghel quam ontvouwen
De wonderbaerst en aengheboeên gheboort,
Van brein noch oor begrepen noch ghehoort;
Eer Godt u gaf sijn handt en staf te trouwen.
Hoe wemelden de Gheesten, die vast dronghen,
Te Nazareth, om uwe Bruiloftscel!
Hoe bloo, hoe heusch ontfinght ghy Gabriël!
Wat bruiloft-liet hebt ghy hem naghesonghen!
Een vlam ontstack terstont uw' bruilofts-kamer.
Godts Gheest, een kracht, een Duif van't hemelsch dack
Omhelsd en kust uw' kuischeit, sonder vlack;
Die dronck het Woort. geen dauw drupt aengenamer
Op 't leliblat. hoe wirt u toen te moede!
Schaemroode ziel, Godts wellust, hemelbruit.
Uw' Bruigom leid u Godts gheheimnis uit.
Ghy kleede Godt, het Woordt, met uwen bloede;
Den schoonsten van 't ontelbre tal der menschen.
Soo sagh men hem, van Iesses struick en stam,
Te Bethlehem; daer hy te voorschyn quam.
't Beloofde saet, begroet met soo veel wenschen.
Uw' swang're Nicht vernam u naeu, van verre,
Oft neegh, en groete u, Moeder van de bron
Des heils, en van de noit-gheschape son.
Toen huppelde, in haer lyf, Godts Morghensterre:
Nu daeld een lucht, vol sanghs, op Davids weyen;

Die hoorden ſtracks, op 't blaten van hun vee:
Den hemel eer: den gantſchen aertkloot vré.
Hoe ſchitterden, hoe tuimelden Godts reien!
Drie Koninghen verſmaden d'aertſche hoven,
Op't ſtarre-licht, dat d'arme kribbe wyſt,
En ſlechte Maeght, waer van de hooghmoet yſt.
Sy offren God, in eenen ſtal verſchoven.
Wat leerd u 't kint niet, binnen Joſephs drempel!
Hoe ſocht ghy 't kint, ſoo moederlijck bevreeſt!
Het zwerft rontom, weckt lycken, en gheneeſt:
Het ſtopt den mont der wyſen, in den tempel.
Gheluckigh, die uw' tyden moght beleven,
Diên gulden tydt, dat Godt, in't vleeſch, verſcheen:
Noch ſaligher ſiet ghy ſijn vleeſch, en been,
Uw' eighen vleeſch, ghekroont in't ander leven.
Met wat een ſtoet en majeſteit en zeghen
Onthaelden u de Vader Soon en Gheeſt;
Toen ghy, van hier, ten hemel voert, te feeſt,
Langhs hyacinth en langhs turkoize weghen.
Jeruſalem ſcheen boven uitghelaten.
Het weerlicht al karbonckels, en robyn.
Ay ſtarren, duickt, en ſon en maneſchyn,
Voor 't eeuwigh licht, ſaphier, en goude ſtraten.
Daer juicht het al, wat, van gheen vleck geſchonnen,
Het aenſchyn keert naer u, en 't ſuiver Lam.
Daer kent men Godt, drie glanſſen, eene vlam.
Gheluckigh die Godts blyſchap heeft ghewonnen.
Terwyl wy dan noch, in dit dal der tranen,
Vaſt ſuchten, om verquickingh, voor de ziel;
Daer d'eerſte ſlangh ons naſchiet op den hiel;
Daer 't ſwaer valt, ſich van ſoet vergift te ſpanen:
Soo kom uw' gunſt, daer boven, ons te vordel.
Wy offren u (verſma gheen offerhant,
Een ander brenghe u gout, en diamant)
Wy offren u een Lauretaenſche gordel.

Kyrie eleïſon, Chriſte eleïſon, kyrie eleïſon.

Chriſte audi nos,
Chriſte exaudi nos.

Nos pie Chriſte audi, ſimul exaudito rogantes,
Namq; exorantis tu mihi numen eris.

Pater de Cælis Deus,
Miſerere nobis.

Et Pater ipſe Deus ſummi regnator olympi,
Propitius noſtris commiſerere malis.

Fili redemptor Mundi Deus,
Miſerere nobis.

Tuque Deus Fili, mundi ter ſancte redemptor,
Propitius noſtris commiſerere malis.

Spiritus ſanctæ Deus,
Miſerere nobis.

Spiritus atque Deus, qui ternus in ordine trino es,
Propitius noſtris commiſerere malis.

Sancta Trinitas unus Deus,
Miſerere nobis.

Sancta Trias, unuſq; Deus, cui trina poteſtas,
Propitius noſtris commiſerere malis.

Sancta Maria, ora pro nobis.

SAncti quidquid habent nitidi palatia cæli
Ipsa Deo, & Divis sancta dicata domus,
Quidquid & heu! miseri complectitur area mundi,
Tot tamen & miris sanctificata Dei.
Omnia dant Mariæ sanctæ præconia laudis,
Præ cunctis Sanctis sancta Maria micat.
Nec quicquam superest, quo possit sanctior esse,
Quam plures sanctos jungat ut ipsa sibi.
Tecũ nos igitur sanctis sanctissima votis,
Efficiens sanctos junge Maria precor.

Heylighe Maria, bidt voor ons.

AL wat datter in't ghewemel,
Van den hoogen schoonen hemel,
Wordt begrepen, en omvat;
En al wat daer oyt vergaerde,
Inden omkrees vander aerde
In die hoogh-vermaerde stadt,
Watter leeft, oft noch sal leven,
Dat moet u Maria gheven,

Roem,

Roem, en lof, en prys, en eer,
En moet roepen even veyligh,
Dat ghy zijt den grootſten *heyligh*,
Neffens Godt den hooghſten Heer.
Nimmer iſſer iet ghereſen,
Dat noch *heyligher* moght weſen,
In des hemels hooghen throon.
Noyt en ſal daer oock iet komen,
Dat ſich *heyligher* moght roômen,
Want ghy ſpant alleen de kroon.
En om dat ghy zijt ſoo *heyligh*,
Zijt ons alle mede-deyligh,
Door u voor-ſpraeck by den Heer,
Op dat wy in uwe orden,
Oock *gheheylight* moghen worden,
Daerom bidden wy u ſeer.

Sancta Dei Genitrix, ora pro nobis.

O Mne bonum in Mariæ cursim præconia certat,
Quodlibet & summo vendicat esse loco.
Hinc castum, inde pium, justum simul atque benignum,
Hinc humile, hinc prudens, hinc pudor, inde decor.
Sed reliquis præstat magnũ genuisse Tonantem
Maternam veri Numinis esse Deam.
Hujus tantus honos, ut nõ præstantius altrûm
Cuncta potens nutu, posse putetur opus.
Ergo Dei Genitrix *votis assueta tenellis,*
Vtere Decalogo pro grege jure precor.

Heylighe Moeder Godts bidt voor ons.

A Lder-hande goede dinghen,
Magh-men van Maria singhen,
Want in haer is alle goet,
En een-ieder van haer gaven,
Wildt altydt het hooghste draven,
In haer Moederlijck ghemoet.
Hier komt suyverheydt haer cieren,

Daer

Daer de goey ghetrouw manieren,
Hier de goetheydt, daer het recht,
Hier de ootmoet, daer de reden,
Hier de schaemte waert aen-beden,
Alles is aen haer ghehecht.
Maer het grootste dat kan wesen,
Is, dat komt uyt haer ghe-resen
Godt, den Schepper vanden Al,
Dat sy is de waerde Moeder
Van Godts Soon, die sy tot broeder
Ons ghebaert heeft inden stal.
Hierom magh m'haer waerdigh loven,
Dit gaet alle eer te boven,
Hier in staet myn handt verstelt,
Dat ick meer niet kan gheschryven,
Hier by wil ick 't laten blyven,
Want myn penne lydt ghewelt.
'k Bid' alleen, ô waerde Moeder
Van Godts Soon, ons ziels behoeder,
Dat ghy voor ons bidden wilt,
Op dat wy tot allen tyden,
Moghen ons met u verblyden,
Als Godts gramschap is ghestilt.

Sancta Virgo Virginum, ora pro nobis.

COncipit ut Gnatum Virgo, fit Pneumatis almi
Sponſa, viri tactus nulla vel umbra fuit.
Pneumate virginitas neſcit ſubÿſe ruinam,
Sed magè clareſcit virginitatis honos.
Vt qui Virgineis ardet dare nomina caſtris,
Pneumatis auſpicium noſcere novit opus.
Sic, quam Pneuma ſibi ſponſali junxit amorè,
Virginei fecit ſpemq; caputque throni.
Sponſa parenſq; Dei, reſpectu Numinis omni
Virgo ex parte valens, plebs tua vota petit.

Heylighe Maget der Maeghden, bidt voor ons

ALs de Moeder-Maghet baerde
Haren een-gheboren Soon,
Quam Godt heyligh Gheeſt ter aerde,
Uyt den hooghen hemels throon
In haer maeghd'lijck Moeder-herte,
In haer kuyſche reyne ziel,
Die hy vry van alle ſmerte,
Voor, en in, en naer behiel.

Door

Door des heylighs Gheest bevryden,
  Leêd' den Maeghdom gheen ghevaer,
Want hy sou niet konnen lyden,
  Dat daer 't minste kreuck in waer.
Maer hy heeft het Maeghd'lijck leven,
  In het cieren vande Maeght,
Meerder luyster willen gheven,
  Want de kuyscheydt hem behaeght.
Soo dan wie een Maeght wildt loven,
  Met bysonder roem en lof,
Neemt den oorspronck van daer boven,
  Uyt het hooghe hemels hof,
En hy gaet de Maghet paren,
  Selver met Godt heyligh Gheest,
Op 't gheklanck van d'Engh'len snaren,
  O wat blyde bruylofts-feest!
Maeght, en Moeder van den Heere,
  Van den alder-hooghsten Godt,
Wildt toch uwe ooghen keeren,
  Naer ons arm bedruckte lot,
En wildt Godt toch voor ons bidden,
  Dat wy komen uyt t'elendt,
Want wy steken in het midden
  Van de droefheydt sonder endt.

Ma-

Mater Christi, ora pro nobis.

QVem pater omnipotens Themidos Protochrismate tinxit
Vt mystæ gereret Regis & arma simul,
Illa ut Melchisedec dũ vini & munera panis
Obtulit & sanguis nescia dextra fuit,
Hæc ut Iessides Goliat de robore victor
Queis manibus fundam, sceptra tremenda tulit;
Hunc inquam meritò sacratũ nomine Christum
Maria Materno corpore digna tulit.
O Mater Christi! *cæli terraq;.potentes*
Concedas miseris inclyta quæso preces.

Moeder des Ghesalfden, bidt voor ons.

GOdt Vader heeft sijn eenigh kindt,
Het welck hy alsoo seer bemindt,
Ghesalft tot Priester, en tot Koningh,
Op dat hy sou sijn Priesters macht,
Daer toe sijn Koninghlijcke kracht
Betoonen op deês aertsche wooningh,
Soo is hy Priester dan, en Heer,
Ghelijck Melchisedec wel eer

Heeft

Heeft broot, en wyn, aen Godt ten offer
Ghedraghen uyt een reyn ghemoet,
Met handen ſuyver van het bloet,
Uyt 't diepſte van ſijn s'herten coffer.
Ghelijck als David heeft met macht,
Te niet ghedaen der Reuſe kracht.
Soo heeft hy met de ſelve handen,
Waer mé dat hy de ſlingher droegh,
Gedragen (want dit bleyct genoegh)
Den Schepter vande Iotſche landen.
Dien ſelvē Chriſtum, Godt, en menſch,
Des hemels blydſchap, onſen wenſch,
Die Prieſter is, en Koningh t'ſamen,
Die is gheboren van de Maeght
Maria, die hem hadt behaeght,
Van eer dat oyt de tyde quamen.
O Moeder des Ghesalfden Heer!
Wy bidden u al even ſeer,
Dat ghy u Soon voor ons wilt ſpreken,
Op dat wy moghen door ghenaedt,
Ons leven bet'ren metter daedt,
Van ſonden daer wy inne ſteken.

Mater Divinæ gratiæ, ora pro nobis.

TEr mille, & centena novem, ſex dena duoque
Cynthius annorum tempora menſa videt,
Infælix ſtygio proavus dum credulus ori
Conjugis exemplo mortis inivit iter.
Gratiaq; è mundo fatali perdita pomo
Succeſſit, furijs heu dare juſſa locum.
Quis nobis tantæ noxam reparare ſalutis
Tamq; queat grati muneris eſſe redux?
Ecce ſibi Mariam delegit gratia Matrem,
Angelus exclamat, quæſo! reclamat homo.

Moeder der Goddelijcker gratie, bidt voor ons.

DRy-mael duyſent neghen-hondert,
En noch twee-en-ſeſtigh-mael,
Liep de Son gheheel verwondert,
't Iaer ten eynd' met droeve ſtrael.
't Sedert dat daer was ghevallen,
Adam onſen eerſten Vaer,
Die door s'ſlanghs onaerdigh rallen,
Volghde ſijne vrouwe naer.

En

En de gratie is ghekomen,
Die door eenen appel was
Uyt de wereldt wegh-ghenomen,
Wederom seer wel te pas.
Spyt de hell' met all' haer wesen,
En met al haer vals ghebroet,
Is de gratie weêr verresen,
Die ons weêr her-leven doet.
Maer wie kan toch weêr her-maken
Dat soo seer ghebroken is?
Wie herstelt toch onse saken,
Daer in d'Ouders sloeghen mis?
Siet de gratie heeft ghevonden,
Eene *Moeder*, en een Maeght,
Die door gratie t'alder-stonden,
Heeft aen Godt den Heer behaeght.
Daerom bidden wy, ô *Moeder*
Vande gratie! daer den Heer
(Die ghy baerde ons tot broeder)
U heeft mé verciert soo seer,
Dat wy gratie moghen vinden
Door u voor-spraeck by u kint,
Op dat hy ons wil ontbinden
Vande boeyen, wel verdint.

Mater purissima, ora pro nobis.

TAm Proavi in magnum gravis est offensa Tonantem,
Posteritas omnis fiat ut inde rea.
Quisquis & humanæ recipit spiramina vitæ,
Dum licet abstrusa Matris in arce latet,
Hac simul accipiat diræ libamina mortis,
Fatali cunctus labe notetur homo.
Sola Maria tamen meritis purissima *Nati,*
Concipitur Mater *digna futura Dei.*
Alma parens ergo superis magè pura *choreis,*
Luce tuâ, quæso, styx tenebræq; ruant.

Alder-suyverste Moeder, bidt voor ons.

SOo swaer zijn ons voor-Vaers sonden,
By den grooten Godt bevonden,
Dat sijn naer-ghelaten zaet,
Syne straffe moet besuren,
't Welck in eeuwigheydt sal duren,
Soo langh als de wereldt staet.
Ia al die in s'wereldts waesem,

Oyt

Oyt ghe∫chept heeft ∫ijnen ae∫em,
　Schoon hy noyt het licht aen-∫ach,
Moet deês ∫chulden helpen quyten,
En de not des doodts door-byten,
　Pey∫t eens wat een hert ghelagh.
Elck betaelt den le∫ten ∫tuyver,
Niemandt kan ∫ich maken ∫uyver,
　Maer de *∫uyver∫te* van al,
Is Maria *∫uyver* blomme,
Die noyt vleck en heeft bekomme,
　Maer bevrydt is vanden val.
Daerom bidden wy, ô Maghet!
(Die ghe∫tadigh ∫orghe draghet)
　Om u Moederlijcke ∫orgh,
Want ghy *∫uyver* zijt, en reyne,
Als een *∫uyver* klaer fonteyne,
　Blyft toch voor ons alle borgh.

Mater Castissima, ora pro nobis.

PEr Vestam veteres exponunt dicier ignem
Nataq; de flamma corpora nulla tenent.
Castam jure ajunt quæ semina nulla remittit,
Fæcundas nequiens edere flamma faces.
Maria sed postquam divino excanduit igne,
Flamma illi pectus, cor quoq; flamma fuit.
Cælesti subito præbet sua semina Nato,
Maternas edit flamma pudica faces.
Has stupeat natura vices, Castissima Mater
Casto Maternas ubere funde preces.

Alder-reynste Moeder, bidt voor ons.

DE ouden maeckten veel ghetiers,
Dat Vesta hun Goddin des viers,
Hoe-wel gheboren uyt de vlam,
Noyt eenigh lichaem aen en nam,
En daerom seyden sy met reên,
Dat sy was weerdigh aen-ghebeên,
Om dat sy suyver inder daet,
Noyt van haer gaf het minste saet,
Sy eerden haer als Koninghin'
En hielen haer voor een Goddin,

Om

Om dat ſy was een pure vlam,
Daer noyt geē vruchtbaer zaet af quam.
Maer naer dat nu Marias hert,
Met God'lijck vier ontſteken wert,
Soo was haer borſt vol vlam, vol vier,
En haer teer hert verbrande ſchier.
Maer deſe vlam ſeer hoogh gheacht,
Heeft ons een ſchoone vrucht gebracht,
Te weten, Godes eenigh Soon,
Quam neder-dalen uyt den throon,
En hy ontfingh met goeden ſpoet.
Van Maeghd'lijck zaet, ſijn vleeſch, en
bloet.
Natuer die ſtaet van dit ghewelt
Verbaeſt, verwondert, en verſtelt,
Om dat een Maeght verſpreyt haer zaet
Het welck de ſondaers komt te baet.
Sy bleef een Maghet *reyn*, en teer,
En ſy wirdt *Moeder* vanden Heer.
Wel aen dan door u ſuyver borſt,
Waer mé ghy laeft des hemels Vorſt,
Bidt voor ons alle groot en kleyn.
Op dat wy moghen ſuyver zijn.

Mater Inviolata, ora pro nobis.

Nec tamen abs socio castam perducere vitam,
Sed datur in casti conjugis esse fide.
Quiq; Evam Adamo sociali fœdere junxit,
Hic Mariæ & Ioseph fœdera justa dedit.
Ille tamen pomum non liquit amore Tonantis,
Hic sponsam intactam liquit amore Dei.
Illaq; præ reliquis violavit jussa salutis
Semita huic cæli non violata fuit.
Vt Virgo par sponsa manens, sic maxima Nato
Inviolata *parens, grex tua vota rogat.*

Onbevleckte Moeder, bidt voor ons.

Die onghepaert in kuyscheydt leven
Ter eeren vanden grooten Godt,
Die zijn wy schuldigh eer te gheven,
Natuer beschryft ons dit ghebodt.
Maer al die inde Echt vergaren,
Door een vrywillighlijck verdragh,
De kuyscheydt boven diên bewaren,
Dat zijn de gheên' die 'k loven magh,
Die Adam met sijn Eva paerden,

In

In het beghinne vanden tydt,
Mari' en Iofeph oock vergaerden,
Daer aerd' en hemel om verblydt:
Maer Adam die en liet niet t'eten,
Door liefde van fijn Heer, en Godt,
De vrucht, daer hy heeft in ghebeten
Niet toe-ghelaten door 't ghebodt.
Maer Iofeph, door Godts drift gedreven,
Heeft noyt fijn waerde Bruydt ghe-
raeckt,
Maer zijn te-famen kuyfch ghebleven,
Het welck hun heeft foo groot ghe-
maeckt.
En Eva heeft voor alle d'ander,
Den wegh der faligheydt ghefchent,
Dat wy nu leven met malkander,
In groote quael, en fwaer elent.
Maria heeft ons daer-en-teghen,
De baen, waer van nu is vermaent,
Bevrydt, foo dat nu alle weghen,
Weêr door Maria zijn ghebaent.
Wy bidden u, ô alder-kuyfte
Moeder, en ongheroerde Maeght,
Dat ghy voor ons by den Ghekruyften,
Ghewoonelijcke forghe draeght.

Mater intemerata, ora pro nobis.

E*Va colubrino cecidit devicta duello,*
Vindice sed Mariâ bellua victa ruit.
Illa Acheronteis gemuit fraudata susurris,
Hæc mansit stygÿs intemerata *dolis.*
Hæc Rubus incombustus *erat, quam viderat olim*
Memphyten Vates non temerasse focum.
Intemerata *parens, omnis cui nescia fraudis*
Pectora, virtutis candor ubiq; tegit.
Cum nostras toties lædunt mala crimina mentes,
Integra restituas, quæ temerata vides.

Onghescbende Moeder, bidt voor ons.

DOor 't slangh-ghevecht, en door 't serpentes droevigh stryden,
Broght Eva al-te-mael haer kinders in het lyden:
Maria tradt de slangh den kop met macht in twee,
Waer door sy heeft bevryt, haer kinders van hun wee.

Door

Door 't oorentuyten vanden vyandt der
naturen,
Moest Eva suchten, 't welck wy heden
noch besuren:
Maria wederom, van gheen bedriegen
wist,
Bedroôgh het hels bedrogh, en s'vy-
andts boosen list.
Sy was den vier'ghen bosch, die nimmer-
meer en branden,
Die Moyses eertydts sagh, inde Mem-
phytsche landen.
O *ongheschende* Maeght, en *Moeder!*
(wiêns hert
Van gheen bedrogh en weet, maer vry
van alle smert)
Als wy soo dickwils door ons sonden
Godt verstooren,
Dat wy niet weerdigh zijn, dat hy ons
sou aen-hooren,
Bidt ghy voor ons, en 't gheên ghy
siet in ons gheschendt,
Herstelt dat, en bevrydt ons van het
swaer elendt.

Mater amabilis, ora pro nobis.

T*Erna trahunt cupidos,* opulentia, forma, genuſque
His ternis dignus conciliatur amor.
An opulenta petis? quas nemo tollere poſſit,
Immenſas cæli Maria præbet opes.
Aſpicis aut formam? radiantis lumina phæbi,
Et nitidum vultu Maria vincit ebur.
Si genus indagas? Ieſſeo regia Patre,
Almipoti Nato maxima Diva micat.
Quorum igitur totos tibi cor deſpondet amores,
Hos votis redames, obſecro cara Parens.

Lieffelijcke Moeder, bidt voor ons.

DAer zijn dry byſonder ſaken,
Daer de menſchē ſeer naer haken,
Rijckdom, ſchoonheydt, en *gheſlacht*,
Siet ſy ſtaen hier by malkander,
Wildt ghy d'een, oft wildt ghy d'ander?
Kieſt, ick gheef u kieſens macht.
Wildt ghy groote *rijckdom* wenſchen,
Die u nimmer van de menſchen
Wordt ontnomen, oft ontrooft?

Kieſt Maria met haer ſchatten,
Sy ſal u ghenoegh doen vatten,
Soo ghy recht in haer ghelooft.
Oft ſoudt ghy in u ghedachten,
Meerder naer de *ſchoonheydt* trachten?
Siet hier is de *ſchoonſt'* van al,
Die door haren *ſchoonen* luyſter,
Maeckt de Son, en Maen, heel duyſter,
Ia die eeuwigh blincken ſal.
Oft ſoudt ghy u noch verſinnen,
Een *hoogh af-komſt* te beminnen,
Soo hebt ghy hier een *gheſlacht*,
Voort-ghekomen uyt de aders,
Vande ſeer doorluchte Vaders,
Ieſſis wortel hoogh gheacht.
Soo dan kont ghy niet miskieſen,
Ghy kont winnen, niet verlieſen,
Als ghy kieſt ſoo ſchoon Iuweel;
't Is den *rijckſten* pandt der panden,
En de *ſchoonſte* vande landen,
Haer *gheſlacht* is wonder eêl.
Rijcke, *ſchoone*, *edele* Vrouwe,
Wildt u lippen toch ontvouwen,
Bidt voor ons by uwen Soon,
Dat hy ons wil gheven voordeel,
Als wy komen in ſijn oordeel,
Voor ſijnen ghenaden throon.

Ma-

Mater admirabilis, ora pro nobis.

D*Esine* mirari *pomposo turgida vallo,*
Haud vero Babylon mœnia digna Deo.
Non Ephesis miranda *magis compago Dianæ,*
Non Carios cineres conjugis arca tegens;
Iuppiter Ammoni quantumvis prædicet aram,
Illa tamen falsi Numinis ara manet.
Vrbs, templumque Dei, simul arca atque ara Tonantis,
Maria veraci Numine mira *micat.*
Dignaq; miratu *patrat solatia* Mater,
Ah velit, & nostris propiciare malis.

VVonderbare Moeder, bidt voor ons.

HOudt op, *verwondert* u niet meer,
Om Babels schoone vesten,
Verwondert u toch niet soo seer,
Om Ephesis ghewesten,
Noch om Ammoni schoon Autaer,
Die Iupiter wildt roemen,
'k En acht het niet een pluym oft haer,
'k En wilt gheen *wonder* noemen.

De

De seven-*Wonders* daer m'af raest,
Die m'eertydts sagh bedryven,
Die staen daer selver in verbaest,
Dat ick dit *wonder* schryve.
Maria is die *wonder* stadt,
Een *wonder* boven *wonder*,
Die nimmer haers ghelijcks er hadt,
Spyt d'Afgodt vanden donder.
Maria is den tempel Godts,
Seer kostelijck en aerdigh,
Spyt Ammons tempel, die seer trots
Was gheen *verwond'rens* waerdigh.
Maria is dat *wonder* slot,
Waer in dat lach besloten,
Den *wonderbaren* Heer, en Godt,
Die uyt haer is ghesproten.
O *wonderbare Moeder*-Maeght!
Ick bidt u in't bysonder,
Dat ghy toch voor ons sorghe draeght,
O *wonder!* boven *wonder*.

Ma-

Mater Creatoris, ora pro nobis.

QVod genus hoc divi quæris? quæ gloria Nati
Emicet ut tanto Numine mira Parens,
Hic Deus ex nihilo cæli, mundiq; creator,
Ad nihil hæc nutu qui revocare poteſt.
Angelicos primum cælo produxit alumnos,
Pars quorum ut timidè prævaricata fuit.
Tum ſedem humanis terra pontoq; coëgit,
Et luci & nocti ſydera juſta dedit.
Communemque patrem de limo finxit Adamum,
Ergo tanta Parens brachia pande precor.

Moeder des Scheppers, bidt voor ons.

HIer is de Moeder van diên Godt,
Op wiëns oogh-wenck en gebodt,
Den hemel, aerd', en wat-men ſiet,
Gheſchapen is van enckel niet,
En wat daer op de wereldt leeft,
Oft boven inden hemel ſweeft,

(Soo

(Soo haeſt hy dat maer eens en wenckt)
Ia dat hy dat maer eens en denckt,
Soo kan hy met een grooten ſchrick,
In eenen halven ooghenblick,
Tot niet weêromme doen vergaen,
Al wat hy eertydts deêd' ontſtaen.
Dit is de *Moeder*, ſegh ick noch,
Die deſen Godt met 't ſuyver ſogh,
Van hare borſten heeft ghelaeft,
Waer door ſy is ſoo milt begaeft.
O *Scheppers Moeder!* reyne Maeght,
Gemerckt dat ghy dien Godt behaeght,
Soo bidt hem, dat hy my vergheef,
Al wat dat ick hem ſchuldigh bleef.

Mater Salvatoris, ora pro nobis.

ADamoq; quidem data mens bene conscia recti,
Auctoris constans esset ut umbra sui.
Ille tamen fœdi subijt primordia lapsus,
Et secum morti subdidit omne genus.
Nec modus offensæ, neque spes fuit ulla salutis,
Abs fine objecto, par quoque culpa fuit.
Ni Deus humanos tanto complexus amore
Sanguinis ut proprij justa talenta daret.
Vtque tuo veluti tener hausit ab ubere Mater,
Sic tua plebs supplex lactea vota petit.

Moeder des Saligh-makers, bidt voor ons.

ADam was 't verstandt ghegheven,
Dat hy vry van sond' kost leven,
En ghetrouw zijn aen den Heer,
Hem vergrammen nimmermeer;
Nochtans was hy d'eerst van allen,
Die in sonden is ghevallen,
En ons brenghend' in den noodt,
Maeckte slaven van de doodt.
En naer dat hy viel in sonden,
Wirdt daer gheen ghenaed' ghevonden,
Maer

Maer wy waren ſonder end',
In het eeuwighe elend',
Dat Godt door ſijn ſoete ſoetheydt,
Door ſijn liefde en ſijn goedtheydt,
Door oneyndelijcken prys,
Niet herkocht hadt 't Paradys.
Soo dat hem ſijn leven koſte,
Als s'ons van de doodt verloſte,
Met ſijn Vlees, en met ſijn Bloet,
Door ſijn Vaderlijck ghemoet.
Maer des *Saligh-makers* lyden,
Waer door dat hy ons bevryden,
Koſt niet zijn, voor, en al eer
Dat hy van een Maghet teer,
Was gheboren om te ſterven,
Waer door wy het leven erven.
Dus Maria heeft ghebaert,
Godes Soon op deſer aerdt,
En wy bidden door dit baren,
Dat ſy ons toch wil bewaren,
Als wy zijn in onſen noodt,
Nu, en d'ure van ons doodt.

Virgo prudentissima, ora pro nobis,

I*Am benè Maternas, mea mens, accendimus aras,*
Virgineis *etiam thura ferenda focis.*
Maxima Virgineæ *custos* prudentia *laudis,*
Et stultæ subito Virginitate *cadunt.*
Sic sibi prudentes *oleũ pro lampade servant,*
Sic oleo fatuæ mox caruẽre suo,
Maria. prudentũ *primâ de laude triumphat,*
Non oleo aut quæquã lampade major ovat.
Davididis stulto prudentia *crescit amore,*
Hæc magè sit prudẽs,*quo magè crescit amor.*

Alder-Wyste Maghet, bidt voor ons.

NV ontsluyt ick s'herten coffer,
En ontsteêck het *Maeghden*-offer,
Want hier heeft myn ziele stof,
Om den *Maeghden*-staet te prysen,
Die wy alle eer bewysen,
Sy zijn weerdigh allen lof.
Want een *Maeght* die leeft gheruster,
Als de *Wysheydt* is haer suster,
En sy is seer wel bedacht,
Als de toesicht is behoeder,
En voorsichtigheydt haer broeder,
En 't verstandt houdt goede wacht.
Maer de *Maeghden* die niet *Wys* zijn,
Oft van eenen lichten prys zijn,
En als dwasen vroegh en laet,
Met veel sotternyen moyen,

En

En hun-selven niet besnoyen,
Vallen licht van hunnen staet.
Soo wast met de *Wyse Maeghden*,
Die den grooten Godt behaeghden,
Die voorsichtigh in hun amp,
Altydt even-wel bedachten,
Soo by daghen, als by nachten,
Om de oli' in hun lamp.
Maer de dwase, die niet peysden
Dat den wegh daer sy op reysden,
Lanck was, ende byster smal,
Quam hun oli' te ontbreken,
Om hun lampen te ontsteken,
Door hun dwaes, en sot ghemal.
Siet de *Wyste Maeght* der *Maeghden*,
Die de aerde eertydts draeghde,
En sal draghen tot het endt,
Is Maria s'*Wysheydts* moeder,
Die de *Wysheydt* ons tot broeder,
Selfs ghebaert heeft ongheschendt.
David door sijn min ontsteken,
Is sijn sotterny' ghebleken,
Maer de *Maeght* hoe seer sy mint,
Hoe de *Wysheydt* meerder kracht heeft,
Die sy selver in haer macht heeft,
Door het baren van haer kint.
VVyste Maghet laet toch heden
Tot u komen ons ghebeden,
Die ghy uwen Soon op-draeght,
Dat hy ons wil *Wysheydt* gheven,
Dat wy *Wys'lijck* moghen leven,
Ende doen dat hem behaeght.

Virgo veneranda, ora pro nobis.

Ergo tua innumeris radient altaria ceris.
Thureus aurato vase refumet odor.
Illas tam prudens poscit custodia recti,
Vendicat hunc suavis Virginitatis *amor.*
Vt venerata *Deum mihi tu* veneranda virago,
Corque tuum cordi fiat Idea meo.
Sic tua supremas capiet veneratio *partes,*
Dignius hac nullum mundus habebit opus.
Sic gratis faciles votis pulsabimus aures,
Et precibus fient atria plena tibi.

Eerweerdighe Maghet, bidt voor ons.

DAt dan allen u Autaren,
Een ontelbaer was-licht baren,
En dat dese heele stadt,
V ghewyde Kerck doet smoocken,
En met reuck van wieroock roocken,
Uyt een gulde wieroock-vat.
Want de wysheydt die brandt lichten,
Waer naer dat s'haer heeft te richten,
En de liefd' tot *Maeghden*-staet,

Heeft

Heeft het wieroock-roocken eyghen,
Maeckt een goude vat te kryghen,
Daer sy meed' ten offer gaet.
O Maria ! ô Manninne,
Ick ver-*eer* u met myn sinnen,
Nessens Godt den hooghsten Heer;
Nessens wien dat ghy rechtveerdigh,
Allen *eer*, en prys zijt weerdigh,
U verlaet ick nimmermeer.
'k Heb' het menighmael gheoordeelt,
Dat u hert, myn hert tot voor-beelt,
Wel kan strecken seer bequaem :
Want ghelijck ghy al u leven,
Godt alleen hebt d'*eer* ghegheven,
Soo aen-roep ick uwen naem.
Wildt u over my ontfermen,
En ghenadigh my beschermen,
Als ick ben in grooten noodt,
Wilt, ô Moeder, my toch bystaen,
Op dat ick van straf magh vry gaen,
Nu, en d'ure van myn doodt,

Virgo prædicanda, ora pro nobis.

TVllius ipse licet repetat tua rostra Quirine,
Iliadesq; Maro congerat, usque modos.
Pythius imò etiam Parnassia soluerit ora,
Iunxerit & socium turba novena chorum:
Nulla quidē Mariæ condignas promere laudes,
Virgineumq; *melos promere lingua queat.*
Sit tamen audendum, quod voci posse negatur,
Ex corde integriùs concilietur opus.

Lofweerdighe Moeder, bidt voor ons.

AL kan ons Cicero 't ghestoelt van Room ontployen,
En dat Virgilius 't belegh verhaelt van Troyen,
En dat Apollo selfs, ontsluyt Parnassus mont,
En dat de dry-mael dry ghesusters ons doen kont,
De kracht van Helicon, Castail, en Hippocrenen,
Soo isser toch noyt mensch, oft eenigh Nymph verschenen

Die

Die oyt Marias *lof*, naer ſijn waerdy
beſchreef,
Maer wie het oyt begoſt, daer inne
ſteken bleef.
Gheen tongh' ſoo ſoet van tael, de lip-
pen heeft ontloken,
Die van dees Phœnix-*Maeght* naer *waer-
den* heeft gheſproken,
Al waer al 't water inckt, en al het
landt pampier,
't Is om te ſchryven van dees *Maghet*
niet een zier.
Laet ons nochtans 't verſtant van't dom-
pigh breyn ontwerren,
En van Maria *lof* te ſpreken altyt derren,
En 't gheên dat niet en kan gheſchie-
den metter daet,
Laet ons met reyn begheert, dat wen-
ſchen vroegh, en laet.

Virgo potens, ora pro nobis.

Abigail placat Davidis fulminis iram
Abstulit Assyriũ Inditha dextra caput.
Vtraq; sic validi successus laude triumphat,
Illa potens *precibus, viribus illa* potens.
Maria sed valido binas de posse coronas
Iungit, & ut precibus, sic quoque Marte valet.
Illis mortiferam complacat Numinis iram,
[illegible] stygis & colubri vindice colla premit.
Virgo *igitur geminos gaudens servare triumphos,*
Vincito sic cælum, sic superato stygem.

Machtighe Maghet, bidt voor ons.

Abigail heeft Davids thoren,
Door ootmoedighe ghebeên,
Weêr vorsoent, ghelijck van voren,
Stelde David wel te vreên.
Iudith kost het soo bestieren,
Door haer mannelijck bedryf,
Dat sy 't hooft van g'heel Assieren
Af-sloegh, van 't tyrannigh lyf.
Beyde moghen sich berommen,

Over

Over hun beganghe ſtuck,
Dat de ſaken ſoo zijn kommen,
Was hun beyde groot gheluck.
D'een was *machtigh* in ghebeden,
Daer ſy David meêd' verwan;
D'ander heeft met kracht beſtreden,
t Hooft van eenen erf-tyran.
Maer Maria heeft van beyden,
Zeghen-prael, en groote eer,
Sy kan bidden, ſy kan ſtryden,
En 't verdriet haer nimmermeer:
Door ghebeên kan ſy verſoeten
Godes gramſchap, dagh voor dagh,
Door haer ſtryden, treêdt met voeten
't Hels ſerpent, met ſijn ghesagh.
Bidt dan, bede-rycke Moeder
Voor de ſondaers, dagh en nacht,
En ſtrydt teghen den verwoeder,
Van het menſchelijck gheſlacht,
Op dat wy door u ghebeden,
En door uwen kloecken ſtrydt,
Leven hier in peys en vrede,
En in goede eenigheydt.

Virgo Clemens, ora pro nobis.

F Oemineam reliquis Salomon magè sustulit iram,
Res patet exemplis perniciosa suis.
Hoc Iesebella parẽs, docet hoc Olympia conjux,
Truxq; Sororis idem cæde Griphina probat.
Sed Mariæ in blando regnat clementia *vultu*
Virginis *& sceptrum lenis oliva micat.*
Est amor estq; timor, qui dant oracula mundo,
Hic timor est exul, jus habet unus amor.
Ergo tuũ, ô clemens *reclamat nostra tribunal*
Culpa, reasq; tibi porrigit usque manus.

Goedertiere Maghet, bidt voor ons.

S Alomon hadt boose vrouwen,
Meer als eenigh ander Vorst,
Die hem broghten in benouwen,
Dat hy schier niet spreken dorst.
Quade, boose, arghe slanghen,
Stuer, grammoedigh, loos, en vals,
Broghten menigh in 't verstranghen,
Ende menigh om den hals.
'k Kan't met Iesebel bewysen,
En Olympia sijn vrouw,

En

En Griphien ick niet en pryse,
Die haer suster broght in rouw.
Onghenadigh, onbermhertigh,
Onbewoghen, heel versteent,
Trots van kop, en seer quaethertigh,
Vol fenyn tot op't ghebeent.
Maer seer *milt* en *goedertieren*,
Is de hemelsch' Koninghin',
Die wy schuldigh zijn te vieren,
Want de *goetheydt* woont daer in.
Den olyf-tack, vrede-teecken,
Is den schepter die sy draeght,
Sy en soeckt ons maer te queecken,
't Is een milde Moeder-*Maeght*.
Liefd', en vrees, zijn in't bysonder,
Die op s'wereldts ronde aert,
Oorsaeck zijn van 't meeste wonder,
Isser iet verwond'rens waert.
Maer de vrees is hier verdreven,
Anghst en noot, die loopen heen,
Liefde is by haer ghebleven,
Liefde heeft ~~het recht~~ alleen.
Soo dan milt, en *goedertiere*,
Maeght, en Moeder van den Heer,
Wildt toch u ghebeden stieren,
Tot u Soon, hoe langhs hoe meer.

Virgo fidelis, ora pro nobis.

M*Vlta proco blandis promittit amasia verbis*
Pauca tamen verbis est adhibenda fides.
Dum præbet dextrũ, vultũ putat illa sinistrum
Prædicat ut multum, cogitat illa parum.
At secus in sanctâ contingit Virginis *aulâ,*
Hic viget integritas, floret & alma fides.
Quisquis ibi adversæ patitur discrimina sortis
Protinus huîc præstat Virgo fidelis *opem.*
Vos maria & ventos, vos sæva incendia testor,
Vtq; queam constans testis adesse precor.

Ghetrouwe Maghet, bidt voor ons.

WAnneer een jonghman wilt een *Maeght*,
Om weder-liefde vleyen,
Een heelen sack vol hopen draeght,
Terwyl hy haer moet vreyen;
Dan is't dat hy van blydschap juyght,
Als hy haer hoort ghewaghen,
Dat haer teer herte haer ghetuyght,
Om weder-liefd' te draghen.
Dan toont sy hem een bly ghelaet,
Met soete minne-woorden,
Al oft sy aen den Echten staet,
Haer bond' met vaste koorden.
Maer komt'er weer een fris ghesel,
Die haer wat beter aen staet,
Haer woordt en was maer jock en spel,
Den eersten vryer gaen laet,

Maer

Den tweeden gheeft sy goedt ghehoor,
En luystert naer sijn reden,
Die gaet weer met het ja-woordt door,
De *Maeght* die is te vreden:
En komt dan noch den derden quant,
Met goud' en silv're schyven,
Sy sendt den tweeden weer van kant,
Wildt by den derden blyven.
Sy sou, dat maer den vierden quaem,
Den derden niet *ghetrouw* zijn,
Ick weet, dat sy den vyfden naem,
Moght sy een Raedts-Heers vrouw zijn.
Soo *ongheltrouw* is het gheslacht,
Van alle teere *Maeghden*,
Dat heden wordt by hun veracht,
Die gift'ren hun behaeghden.
Maer weet voorwaer dat soo niet gaet,
Met s'hemels Koninghinne,
Daer sy maer eens haer oogh op slaet,
Dat blyft sy steets beminnen.
Bevrydt haer minnaers vande rouw,
Al die in swaren rouw zijn,
Sy is *ghetrouw* en seer *ghetrouw*,
Aen al die haer *ghetrouw* zijn.
De zee, en windt ghetuyght daer van,
Met d'onghesture vlammen,
En al het volck ghetuyghen kan,
Van allerlye stammen.
Soo dan *ghetrouwe* Moeder-*Maeght*,
Door u *ghetrouwigheden*,
Den boosen gheest van ons verjaeght,
Daer wordt ghy om ghebeden.

Speculum justitiæ, ora pro nobis.

R*Eflexos ſpeculum Phœbi dum ſuſcipit ictus,*
Trinacriâ cubitas concipit arte faces.
Hinc ſibi ſuccenſas miratur navita puppes,
Et ſtupet ignotos Nerea turba focos.
Iuſtitiæ ſpeculum *divos ita colligit ignes*
Maria & Almipoti proijcit arte faces.
Hinc quamvis liquido ſit vita ſimillima ponto,
Cimmerio quantum mens cooperta gelu
Attamen induitur cæleſtis gratia flammæ,
Redditur & juſti pectus amore calens.

Spieghel der gherechtigheydt, bidt voor ons.

EEn *ſpieghel* in de Son gheſtelt,
Ontfanght ſoo heete ſtralen,
Dat ieder ſonder groot ghewelt,
Natuerlijck vier kan halen.
Daerom verlatende de ree,
Den ſchipper kieſt de ſtroomen,
Verwondert ſich dat in de zee,

Syn

Syn ſchip in brandt kan komen,
Al die in't ſchip is, roept en raeſt,
En wringht ſijn beyde handen,
En vraeght den ſchipper heel verbaeſt,
Waer van dat 't ſchip magh branden.
Den *Spieghel der gherechtigheydt*,
Maria (wel verg'leken)
Kan met het vier van ſuyverheydt,
Ons herten oock ontſteken.
Al is't ghemoet ghelijck een ys,
En 't hert, als ſteen vervroſen,
Sy kan't doen branden alſt forneys,
En doen in liefde bloſen.
O *Spieghel der gherechtigheydt*!
Ontſteeckt doch onſe herten,
Waer door wy ſien de liſtigheydt,
Van s'vyandts booſe perten,
En bidt voor ons, dat uwen Soon,
Ons ſonden wil verghieven,
En nemen op in ſijnen throon,
Al-waer wy eeuwigh leven.

Sedes Sapientiæ, ora pro nobis.

MAternæ ut Salomon statuit discrimina litis,
Huius & astutâ repperit arte dolos.
Inde thronus miro Sophiæ exaltatus honore
Iudicii, & clarus luxit ubique decor.
Sed magè mirandam sibi dat Sapientia sedem
Maria, & alterius Iudicis illa thronum
Hanc cæli terræque potens subsellia legit
Iudex, quo melius nemo sapisse potest.
Ille sinus animi, fibrasque introspicit omnes;
Tanta sit Sophiæ gratia quæso comes.

Stoel der wysheydt, bidt voor ons.

ALs Salomon den swaren twist
Vā die twee moeders heeft geslist,
Ghelijck 't gheschil seer groot was.
Soo heeft hy boven dien noch,
Ontdeckt het loos en vals bedroch
Van haer, wiens kindt dat doodt was.
Den Koninck was seer wel bedaert,
Al was hy wonder jongh ghejaert,
En verr' noch van sijn grysheydt,
Nochtans soo broght hy voor den dagh,
Het welck noch in't verborghen lagh,
Het proef-stuck van sijn *wysheydt*.
Waer door dat hy een rechter was,
Die alle saken recht van pas,

Kost

Koſt uytten door goedt oordeel,
Soo wie op hem goedt recht verſocht,
(Het was oock ſoo het weſen mocht)
Om recht badt, niet om voordeel.
En door dees *wysheydt* wel bedacht,
Wirdt ſijnen throon veel meer gheacht,
En kreegh veel ſchoonder luyſter,
Want hy koſt klarelijcke ſien,
Wat in't toe-komend' koſt gheſchien,
Al was het noch ſoo duyſter.
Maer met goey rederrick ghevoel,
Als dat Maria *s'wysheydts ſtoel,*
Is meer verwond'rens waerdigh,
Want ick bevindt dat ſy den throon,
Van Jeſus Chriſtus Godes Soon,
Ghenoemt wordt ſeer rechtveerdigh.
D'eeuwighe *wysheydt* Jeſu Chriſt,
Die ſoo veel twiſten heeft gheſliſt,
Als hy is menſch gheboren,
Die heeft voor alle eeuwigheydt,
Eer dat noch oyt begoſt den tydt,
Dees Maeght tot *ſtoel* verkoren.
O *ſtoel der wysheydt* ſonder endt,
Verloſt ons toch van 't ſwaer ellendt,
Van meer in ſond' te vallen,
Wy bidden u ghelijcker-handt,
Verlicht, en opent ons verſtandt,
Dat wy niet ſondigh mallen.

Causa nostræ letitiæ, ora pro nobis.

S*Vpplicij triplex species* , & causa *dolorum*,

Mors, carcer, *patrijs* exul *abesse focis.*

Sufficit una reis, ut gens humana piaret

Facta Patris, ternâ res duplicata lue.

Exilium cæli, mors terræ, carcer abyssi,

Hoc caret hic patiens, hinc miseranda gemit.

Causam letitiæ *Maria presto refert.*

Hæc reddit cælum, terram beat, infera vincit,

Hinc labor hinc gemitus, hinc procul esse dolor.

Oorsake onser blydschap, bidt voor ons.

EEnen rechter kan verschaffen,
Dry manieren om te straffen,
Als de straf hem is van noodt,
Isser iemandt van quaedt leven,
Dat hy groot'lijcks heeft misdreven,
Hy verwyst hem totter doodt.
Is de saeck van kleyn belanghen,
Hy set voor een wyl ghevanghen,
Synen aengheklaeghden quant,

Oft

Oft ist soo met hem gheleghen,
Dat hy scherper straf moet pleghen,
Soo verbant hy hem uyt 't lant.
Alle dry dees droeve plaghen,
Moesten Adams kinders draghen,
Wel ontrent vier duysent jaer:
Maer Maria is ghekomen,
Heeft de straf weêr wegh ghenomen,
En verlost van 't groot ghevaer.
Blydtsschaps oorsaeck maeckt ons *blyde*,
Droefheydt is van ons ghescheyden,
Wy zijn nu van sterven vry,
Want sy heeft ons weer ghegheven,
Dat wy eeuwigh moghen leven,
Daerom zijn wy alle bly.
't Suchten, 'tduchten, en het weenen,
't Klaghen, kermen, en het steenen,
Is nu ver van ons ghejaeght,
Blydschap, vreught, en hert-pleysieren,
Komen nu ons eeuw vercieren,
Door dees weerde Moeder-Maeght.
O ghy *blydschap* sonder ende,
Wildt ons u ghenaden senden,
Bidt voor ons by Godt den Heer,
Dat wy door sijn heyl'ghe Wonden,
Heel verlost van onse sonden,
Moghen *bly* zyn immermeer.

Vas

Vas spirituale, ora pro nobis.

VT *caro* Spiritui *sic* Spiritus *inclyta carni*
Arma movet, fugit hic, concupit illa nefas.
Nec quisquam, carnis quem non fera spicula pungant;
Vt foret bis liber Tharsides ipse petit.
Maria salua tamen lubrico non tactile sensu
Vas *Gnato dignum* Spirituale *gerit.*
Spiritus *hic solido dicit sua jura triumpho.*
Partis & adversæ nulla vel umbra patet.
Cum nobis toties diro hoc agitata duello
Res agitur, tremulis propitiare precor.

Gheestelÿck vat, bidt voor ons.

GHelijck het vlees by dagh en nacht
Dē *geest* bestryt met groote kracht,
Soo komt den gheest met groot gewelt,
Weêromme teghen 't vlees te velt,
Den *geest* die wenscht uyt s'herten gront
Noyt te begaen de minste sond';
Het vlees daer teghen, dagh voor dagh,
Dat sondight wat dat sond'ghen magh,
En daer en is van al dat woelt,
Gantsch niet, het welc daer niet en voelt

Den

Den prickel van 't verdorven vlees,
Ia selver tot de kleynste mees.
Een is nochtans waer ick van roem,
Dat *Gheest'lÿck vat*, die reyne bloem,
Ick meyn Maria Moeder Godts,
(Ick segh 't den helschen draec tot trots)
Het vlees en vont by haer gheen stadt,
Sy heeft daer van noyt aenstoot g'hadt:
Sy was diên vyandt al te haets,
Want hy en vont by haer gheen plaets,
Maer sy was dat eerweerdigh *vat*,
Waer in diên *gheestelÿcken* schat,
Besloten lagh voor neghen maent,
Die s'hemels wegh ons heeft ghebaent;
Het vlees en heeft hier niets ghemeen,
Den *gheest* die zeghen-praelt alleen,
't Verdorven vlees moet hier van kant,
Den *gheest* die heeft hier d'overhandt;
O *Gheestlÿck vat*, eerweerde Maeght!
Ick bidt u dat ghy sorghe draeght,
Dat ons het vlees niet meer en praemt,
Maer dat diên vyandt blyf beschaemt,
Noch bidt ick voor het allermeest,
Gheeft d'overhandt aen onsen *gheest*,
Op dat door u wy zyn bevrydt,
En winnen teghen 't vlees den strydt,

Vas honorabile, ora pro nobis.

ÆDes Romulidum, quam gens sacravit honori,
Non nisi virtutis pervia ab æde fuit.
Scilicet haud vero dignum censebat honore,
Cui non virtutis semita trita foret.
Quis Mariam summo dignam non dicat honore?
Quam circum virtus Mænia tota locat.
Hæc vas *tale gerit primã quod vendicet aram*
Virtutisq; cui sit sacer omnis honor.
Ipse & honor *etiam divo laudemia sceptro*
Pendat, & hanc geniã poscat habere Deam.

Eerweerdigh vat, bidt voor ons.

DEn Tempel die van 't Roomsche volck
Verheven wirdt tot aen de wolck,
Met groot eerbiedigheden,
Dat was maer om de deught alleen,
Want diën tempel in't ghemeen,
Was 't huys van goede zeden.
Al watter was op deser aert,
En was by hun gheen *eere waert*,
Als't niet met deught gekroont wirt,

De

De *waere* deught die was alleen,
Die van een-ieder wirdt aenbeên,
  Alleen de deught ghelooent wirt.
Wie sou de alder-grootste *eer*,
Niet aen de Moeder van den Heer,
  Met groote weerdigheden
Toe-schryven? daer sy is de deught,
Waer in dat Godt den Heer verheught,
  Met groote vrolijckheden.
Sy is dat seer *eerweerdigh vat*,
Vol van den *onweerdeerb'ren* schat,
  Daer Godt des Vaders Sone,
Syn Vlees en Bloedt heeft uyt-gehaelt,
Als hy op aerden quam ghedaelt,
  Om by den mensch te woonen.
De *eere* selfs stelt haer betrouw,
Op dese hoogh-ghe-*eerde* Vrouw,
  Door haer wordt d'*eer* ghepresen,
En dat sy niet *eerweerdigh* waer,
De *eer* en sou noch voor noch naer,
  Selfs gheene *eere* wesen.
Eerweerde Maeght en Moeder Godts,
Verdryft van ons des vyandts trots,
  Wildt ons soo *eerlyck* maken,
Dat wy door uwe groote *eer*,
Behaeghlijck zijn aen Godt den Heer,
  En in den hemel g'raken.

Vas insigne devotionis, ora pro nobis.

DVm siccis nimiũ terrã fervoribus æther
Stringeret, ut famis causa necisq; foret
Eliæ tantas tenuit devotio *vires,*
Frugifero ut clausum solueret imbre polum.
Altera sed cæli poscit reseramina tellus,
Quêis pluat hoc Iustũ, germinet illa Pium.
Heu cujus tantum tribuat devotio *munus!*
Durior hic urget, mors & acerba fames.
Hanc insigne *Deo votis & Numine dignum*
Vas *Mariæ pleno gurgite promit opem.*

VVt-nemende vat van devotie, bidt voor ons.

GRoot was de drooghte t'allen kant
Vã groote hit was d'aerd' verbrant
Door groot ghebreck van reghen,
Dat menigh mensch door hongers noot,
Verginck, en stirf de bitt're doot,
En laghen op de weghen.
Wanneer Elias badt tot Godt,
Dat hy sou gheven een ghebodt,
Om Æolus t'ontbinden,
Dat hy door over-groot ghedruys,
Ontsluyten sou des hemels sluys,
Door reghen, en door winden.
Terstont wirdt van het Iootsche volck
Ghesien een dicke donck're wolck,

Door

Door Godes milden zeghen,
Soo dat de aerdt in korter ſtont,
Ghewatert wirdt tot op den gront,
Met eenen vruchtb'ren reghen.
Daeromme dat Elias badt,
Was maer alleen om t'hemels nat,
't Welck groot'lijcks was van noden,
Maer d'oude Vaders, wenſchſten dat
Sou reghenen uyt des hemels ſtadt,
Den ghever der gheboden.
Daelt riepen ſy, daelt naer beneên,
Het is nu langh ghenoegh gheleên,
Ontſluyt des hemels wolcken:
Daelt Meſſias, 't is nu tyt,
Dat ghy hier teghenwoordigh zijt,
En woont by d'ander volcken.
Maria hoorden 't ſuchten aen,
Is door 't ghebedt naer Godt ghegaen,
Heeft 't ſelfſten oock ghebeden:
En ſoo ſy badt het eerſte woort,
Wirdt haer ghebedt terſtont verhoort,
Want Godt die quam beneden.
Ontſloten wirdt dat hemels ſlot,
Waer door den lang-gewenſchſtē Godt
Is in Maria komen,
Doen hy terſtont op ſtaende voet,
Heeft van Marias vlees en bloet,
Syn Vlees en Bloedt ghenomen.

Rosa mystica, ora pro nobis.

CAndida cæruleis perstringat limina flammis
Tulipa coccineis sit variata notis.
Duplicet & foceos quamvis Ranunculus orbes,
Et spisses Anemon explicet usque sinus.
Prodeat Alcinodis florescens area cura,
Choridis & quidquid vernulus ambit amor.
Hæc rosa *cunctigenas præcellit* mystica *formas,*
Vincitur hæc brumis non capricorne tuis,
Chloris quid zephyro sponsalia jura dedisti?
Hæc borea titulo nunc meliore dares.

Gheestelijcke roose, bidt voor ons.

LAet vry met vlammē men gerhant,
De purpurighe Tulipant,
In s'Koninghs hof staen proncken,
Ons wordt van daegh een ander bloem,
(Niet sonder eer, en grooten roem)
Van meer waerdy ghesch honcken.
Set d'Animonien op een zey,
En gaet Ranunculus voor-bey,
Men kan die nu wel missen,
Men heeft voorwaer niet meer vā doen,
De Pionesca oft Peoen,
Pauwen noch Narcissen.
De schoone bloem, de Ionquillien,
Die isser oock niet meer ghesien,

s'En

s'En kan ons niet meer dienen;
Met de Genoffels groot en kleyn,
Soo veel daer namen moghen zyn,
Met al de Simbolienen.
De Gouwbloem heeft'er mé ghedaen,
s'En staet my gantsch'lijck niet meer aẽ,
'k En wilse niet beschouwen,
Noch tot Penseên, noch Hyacint,
En ben ick oock niet meer ghesint,
Noch tot de schoon Karsouwen.
Daer ick naer haeck, daer ick naer bloos
Dat is een *Gheestelijcke Roos*,
Daer naer staet myn verlanghen,
Het is Maria die ick meyn,
Die *Roos* alleen ghe-eert moet zyn,
Sy moet den lof ontfanghen,
Dees *Roos* alleen is weerdt bemindt,
s'En wordt van haghel noch van windt,
Verdorven oft ghefchonde,
Sy is die *Gheestelijcke Roos*,
Die Godt self tot sijn Moeder koos,
Eer noch de wereldt stonde.
Gheestelijcke Roos, eerweerde Maeght,
Siet dat ghy voor ons sorghe draeght,
Dat wy als schoone bloemen,
In't lust-prieel van't hemels hof,
Ghepresen worden met den lof,
Van die ons saligh noemen.

Turris Davidica, ora pro nobis.

EXcelsam Nimbrod dum struxit ad æthera turrim
Gentibus ut Babel machina mira foret.
Res adversa polo linguarum turbine versa,
Nec tulit hostiles fabrica stulta manus.
Altera quam justo David *munimine* turrim
Struxit, & armato vertice cinxit opus.
Natio huic concors dicit praconia Iuda,
Aggereque invicto Iessea turris *ovat.*
Consona sic Maria per totum gloria mundum
Surgit, & in Stygios arma tremenda gerit.

Toren van David, bidt voor ons.

TOen als Nimbrod was een Koningh
Van die Babilonsche wooningh,
Liet hy maken een ghebou,
Om te reycken aen de wolcken,
Daer mé dat hy alle volcken,
Van de wereldt trotsen wou.
Eenen hoogh-verheven *toren,*
Schoon van achter, schoon van voren,
Schoon van d'een en d'ander zey,
Datter gheenen in de ronde,
Van de wereldt zyn en konde,
Om daer te ghelijcken by.

Maer

Maer hy sagh sijn spraeck verwarren,
Eer hy half weegh aen de starren,
Hadt ghetimmert onbedacht,
d'Een sijn eyghen tael vermoorden,
d'Ander sprac uyt-Heemsche woorden
't Was als in een' donck'ren nacht.
David heeft een 'and'ren *toren*,
Op-ghetimmert en verkoren,
Die met sijne spitse raeckt,
Tot in s'hemels hooghe wooningh,
By den alder-hooghsten Koningh,
Diën *toren* is volmaeckt.
Iessis *toren* hoogh verheven,
Zijn wy schuldigh d'eer te gheven,
't Is die Moeder en die Maeght,
Die door s'Saligh-makers baren,
Ons verlost heeft van 't beswaren,
En die stadigh sorghe draeght.
O Maria *Davids toren!*
Die van Godt zijt uyt-verkoren,
Om te baren sijnen Soon,
Bidt dat Godt ons wil vergheven,
Al wat datter is misdreven,
Als wy komen voor den throon.

Tur-

Turris eburnea, ora pro nobis.

NOn sat belligeris prætendere turribus arma,
Sufficit haud forti bella movere manu.
Sed superest formæ species quæ vincere novit
Sæpè valens pulchro subdita colla dedit.
Sic Veneri meritò dantur connubia Martis,
Sic valor & justè consociantur amor.
Hæc igitur valido constans munimine turris,
Et nitidum formâ vincere novit ebur.
Nullaque tam solidum lædit censura decorem,
Candida & absque nota turris eburna micat.

Toren van Ivoor, bidt voor ons.

TEn is niet alle-tydt ghenoegh,
Te hebben eenen *toren*,
Waer van men kan soo laet als vroegh,
Des vyandts list verstooren.
Men kan altydt met stercker handt,
Den vyandt niet verweren,
En jaghen hem gheheel uyt 't landt,
Naer willen, en begheren.
Neen, neen, de schoonheyt dient'er by,
Die somtydts gheeft victoren.
En maeckt de stadt gheheel weer vry,
Die anders waer verloren.

Het bleêck aen Iudith die seer schoon,
  In Holofernes ooghen,
Den erf-tyran met spot en hoôn,
  Archlistigh heeft bedroghen.
Alsoo wanneer de saeck gaet dwars,
  In sommighe landouwen,
Dan siet-men Venus wel met Mars,
  Versamelen en trouwen.
Dan siet-men liefde met de kracht,
  Eenparelijck vergaren,
't Gewelt en heeft gantsch geene macht
  Als dese twee sich paren.
Hier is den *toren* van *ivoor*,
  Die sterck en wonder schoon is,
Sy dringht de wolcken door en door,
  Tot daer des Vaders throon is.
Sy kan verwinnen en verslaen,
  Des vyandts loose machten,
Sy kampt'er lustigh teghen aen,
  Door schoonheydt, en door krachten.
Maria *toren* van *ivoor*,
  Wildt uwen Soon toch smeken,
Dat ick in sonden niet versmoor,
  Noch in myn quaey ghebreken.

Domus aurea, ora pro nobis.

Dißita sol radijs perstringens viscera terræ
Aurisferas supero percoquit igne specus.
Hoc Angola potens, hoc Mosam-biqueca sossla
Castella aurescens, & Peruana probant.
Solius & solis qua virtus concoquit aurum,
Prædicat hic fulsum Chymicus artis opus.
Quis Mariam puro stipari nesciat auro ?
Quis neget aurigera tecta tenere domus ?
Quam sol cuncta potens, solis, terraq́ Creator
Incola possedit coxit & igne poli.

Gulde Huys, bidt voor ons.

WAnneer de son het inghewant
Van d'aerd', met heete stralen
Door-straelt, soo kockt hy 't roode sant,
Tot fijne *goud'* metalen.
't Vermaert Peru ghetuyght hier van,
Met al die uyt den oosten,
Veel *goude* platen toonen kan,
Om Nederlandt te trooften.
Maer al het *goudt* dat door de kracht,
Ghekockt wordt van de Sonne,
En wordt by my niet meer gheacht,
'k Heb' beter *goudt* ghevonne.
Het *goudt* dat door de heete son,

Van Godts rechtveerdigheden,
Ghekockt wirdt eer den tydt begon,
Dat *goudt* is weert aenbeden,
Dat is Maria ſuyver Maeght,
Godts uyt-verkoren Moeder,
Die 't beſte *goudt* ſteets by haer draeght,
Waer meêd' ons ziels behoeder,
Ons heeft verloſt aen 't heyligh kruys,
Van s'duyvels ſlavernyen,
Alſoo dat ſy het *goude Huys*,
Ghenoemt wordt, met verblyen.
Die Sonne, die de Son en Maen,
En ſterren heeft gheſchapen,
Die heeft dit *Huys* in 't *goudt* doen ſlaen,
Met fijn vergulde wapen:
En deſe Son maeckt van dit *Huys*,
Een ſchoone *goude* wooningh,
Voor diên (hoe-wel door 't bitter kruys)
Ons heeft verloſt als Koningh.
Maria *Huys* van edel *gout*,
Bidt voor ons by den Heere,
Dat hy vergheeft ons groote fout,
En ons tot deught bekeere.

Fœderis Arca, ora pro nobis.

DVm peteret Canaã per tot deserta viarũ
Iret & Arabicis hospita turba petris
Quam Pater almipotens signavit Fœderis Arcam,
Decalogi custos codicis illa fuit.
Atq; huic indigetes justè tribuuntur honores,
Quod fuerit digito lex perarata Dei.
Maria non digiti tantum præcepta Tonantis,
Cedrino servans integra corde tulit.
Sed digitum, atque manum, corpus, totumque Tonantem
Vtere Materno Fœderis Arca *tulit.*

Arcke des verbonts, bidt voor ons.

WAnneer het Israliets gheslacht,
Door veelderlye weghen,
Als vremdelinghen dagh en nacht,
In weer, en windt, en reghen,
Passeerden door 't Araeb'sche parck,
En voorts naer Canan reysden,
Soo ghinck voor hun des Heeren *Arck*,
Die noynt van hun en deysden.
d'*Arck* des *verbonts*, dat was het slot,

Waer in dat lagh besloten,
De Tafel Moyses, en 't Ghebodt,
Uyt Godes mondt ghesproten.
En aen deês *Arck* wirdt groote eer,
En grooten lof ghegheven,
Om dat den vingher van den Heer,
De Wetten hadt gheschreven.
Veel meerder eer verdient die Maeght,
Als dese *Arck* wel dede;
Want sy alleen 't *verbont* niet draeght,
Van Godts ghemaeckten vrede,
Maer sy draeght in haer ced'ren hert,
Den ghever van de Wetten.
Sy is, die anghst, en pyn, en smert,
Uyt ons ghemoet kan setten.
De *Arck* en droegh de hant-schrift maer,
Van Godes handt gheschreven,
Maria heeft ons voor als naer,
Godts eyghen handt ghegheven.
En niet alleen Godts eyghen handt,
Maer heel het lichaem mede,
Gaf sy ons tot een onder-pandt,
Van den ghemaeckten vrede.
Bidt dan Maria, bidt voor ons,
Wilt toch ons voor-spraeck wesen,
Want ghy zyt d' *Arcke* dês *verbonts*,
O Maghet weert ghepresen.

Janua Cœli, ora pro nobis.

PAx veluti Romæ , Iano *clausura daba-*
tur,
Cum sonuêre tubæ Ianus *apertus erat.*
Sed secus in divâ contingit cælitus urbe,
Clauditur hic armis, janua *pace patet.*
Cum Deus irati vibraret fulmina vultus,
Heu omnis Cæli janua *clausa fuit.*
Dum satis irarum, pacis se proderet ævum,
Per Mariam cæli porta reclusa fuit.
Ad nos hæc Gnato, Gnatiq; ad limina nobis
Vndiq; serarum nescia porta manet.

Deure des Hemels, bidt voor ons.

TE Room in tydt van peys, stont Ia-
nus poort ghesloten,
En bleef in 't slot soo langh, dat sy den
vreed' ghenoten,
Soo haest als wederom, een nieu-
wen krygh quam aen,
Soo moest de selve *poort* van Ianus open
staen.

'tIs

'τ Is anders met de *poort*, van s'hemels
hooghe grensen,
Wanneer dat oorlogh was, met Godt,
en met de menschen,
Door't over-treden van het heyligh
Ghebodt,
Soo was eylaes de *poort*, des *hemels* in
het slot.
Maer soo den goeden Godt, versoent
was door het lyden
Van sijnen een'gen Soon, de gramschap
van hem scheyde,
En door Maria wirdt, de *poort* ons op
ghedaen,
Daerom heeft sy den naem, van s'*He-
mels deur* ontfaen.

Steek

Stella Matutina, ora pro nobis.

CYprius Eoo cum Lucifer oritur axi,
Proxima ſperati copia ſolis adeſt.
Dum quoq; noctigenas vultum ſol merſit in undas
Sæpius hæc nocti poſtdroma ſtella micat.
Sic cum præcedit Marianæ gratia lucis,
Solipotens Chriſti gratia certa ſubit.
Dumque diem Chriſtus meritâ benè ſubſtrahit irâ,
Præbet adhuc miſeris lux Mariana faces.
O Matitunum *nobis non occide ſydus,*
Lucifero dignum nomen & omen habes.

Morghen-Sterre, bidt voor ons.

WAnneer de *morgen-ſter* verſchynt
En op-ſtaet uyt den Ooſten,
't Is teecken dat den nacht verdwynt,
En dat de Son komt trooſten,
Met 't held're licht van haren glans,
Al die op't aertrijck woonen,
Al iſt noch duyſter, weet nochtans,

Sy

Sy moet haer ſtracks vertoonen.
En als de Son dan weder daelt,
En neêr-duyckt in den Weſten,
Deês ſelve *ſter'* noch omme dwaelt,
En ſchynt ſoo d'eerſt als 't leſten.
Alſoo wanneer Maria laet,
Het licht der g'naden ſtralen,
'tSy s'*morgens* vroegh oft s'avonts ſpaet,
In onſe herten dalen;
Soo weet voor-ſekers en ghewis,
Dat Godt hem ſal vertooghen,
En onſe dicke duyſternis,
Af-pellen van ons ooghen.
En als door wel-verdiende ſtraf,
Godts licht weêr is verloren,
Maria neemt ons 't licht niet af,
Sy licht ſoo naer als voren.
O *morghen-Ster*, verlicht ons vry,
Ick bidt u in't byſonder,
Blyft toch de menſchen altydt by,
En gaet toch nimmer onder.

Salus infirmorum, ora pro nobis.

PEllleret ut morbos Epidaurides induit anguem,
Quod colubro medicum numen inesse putas?
Maria non colubri, speciem, non induit anguis,
Toxica sub pedibus bellua victa jacet.
Hæc vitæ Antidotũ quo nil præsentius ægris,
Publica suspendit tot cui vota salus.
Innumera Hallensis testor miracula sedis,
Pæoniâ ut toties lege negata salus.
Dulciaque Aspriloci recolo præconia collis,
Perderet hic artis nomen & ipse chyron.

Ghesontheydt der krancken, bidt voor ons.

ALs Epidaures was in noot,
En kranc te bedt lagh totter doot,
Van Chyron self verwesen,
Soo heeft hy (als een-ieder weet)
Hem met een slanghe-vel bekleet,
Om beter te ghenesen.
Wat artseny komt uyt een slangh,
Voor eenigh mensch die sieck, en bangh,
Is buyten hoôp' van leven;

Wat

Wat krachtigh middel kan't ſerpent,
Aen eenigh menſch in ſijn torment,
Toch immermeer ghegheven.
Maer Epidaures my vermaent,
Dat onſe Maeght met ſlanghs ghedaent,
Haer gheenſints moet bekleden,
Maer ſy heeft met een kloeck ghemoet,
De helſche ſlanghe onder voet,
En haren kop vertreden.
Sy is 't ghenees-kruyt van 't venyn,
Verdryft de ſieckte en de pyn,
Die recht op haer betrouwen,
Die laet ſy nimmer inden noot,
Al waer de *kranckheydt* noch ſoo groot,
Sy hulpſe uyt benouwen.
Ghy Hallen ghy ghetuyght hier van,
Hoe dat Maria heilen kan,
Van alderhande qualen:
Want hondert-duyſent ſiecke liẽn,
Ghelyck-men dickwils heeft gheſien,
By u *ghesontheydt* halen.
Ghy Scherpen-heuvel doet verklaer,
Hoe menigh datter voor en naer,
Tot uwen't zijn ghewesen,
Die door hun over-groot betrouw,
Beſochten onſe Lieve vrouw,
En zyn gheheel ghenesen.

Refugium peccatorum, ora pro nobis.

PRima Monarchiæ jaciens fundamina Ninus,
Sit Patris aufugium *juſſit imago reis.*
Chriſtus ſalvifici ſtatuit dum limina regni,
Quis Matri compar jus ſtatuiſſe neget?
Romulus ut dominā formavit mænibus urbem
Et ſacer hic ſonti lucus aſyla dedit.
Vt nova ſancta Sion, Chriſtiq; Ecclesia ſurgit
Quis plus Matre ſacer lucus adeſſe poteſt?
Deſine Calue igitur caluas producere ſordes,
Maternum quærit puſio ritè ſinum.

Toe-vlucht der ſondaren, bidt voor ons.

ALs Ninus het fundeerſel ley,
Van d'aller-eerſte heerſchappey,
Doen heeft hy ſijnes Vaders belt,
Tot eene *toe-vlucht* vry gheſtelt.
Soo oock als Chriſtus heeft gheleydt,
't Fundeerſel van ons ſaligheydt,
Hy voor de *ſondaers* heeft beſorght,
Syn Moeder tot een ſtercke borght,

Waer

Waer naer ſy ſtout'lijck moghen vliên,
Soo haeſt ſy Godes gramſchap ſien.
En als nu Romulus de ſtadt
Van Roomen, heel ghetimmert hadt,
Gaf hy oock eene vrye plaets,
Voor die bedreven iet wat quaets.
Soo als't nieuw Sion wirt ghebouwt,
En aen de heyl'ghe Kerck ghetrouwt,
Soo was de Moeder van den Heer,
Waer naer de ſondaers even ſeer,
De *vluchte* namen heel ghewis,
Dat ieder-een daer ſeker is.
Houdt op Calvin dan, houdt nu op,
Die daer met wrævelighen kop,
V ſotterney brenght voor den dagh,
Die ick hier niet verhalen magh,
Waer ſal het kindt in ſijnen noot,
Toch loopen, als op s'moeders ſchoot?
Al is den vyandt noch ſoo haets,
Den *ſondaer* vint daer vrye plaets,
Een plaets daer diën bloedt-tyran,
Ons gantſchelijck niet letten kan.

Con-

Consolatrix afflictorum, ora pro nobis.

SVnt fames, pestis, sunt sævi fulmina belli,
Quêis hominum ternis ingemit usq; genus.
Manna dedit Moysi diræ relevamina famis,
Manna sed immensum ventre Maria tulit.
Arâ pestiferam placavit Ießides iram,
Astitit hac ara quam Deus ipse subit.
Extenso ceßit Moysi mavortius ardor;
Hoc jacet extensus prô Deus! ipse sinu.
Ergo quis meliùs ternis solomina plagis
Præstare & triplici poßit adesse malo?

Troost der bedruckten, bidt voor ons.

HEt scherpe sweert vã hongers noot
De quade pest by kleyn en groot,
En d'oreloghsche vlaghen,
Dat zyn dry dinghen in't ghemeyn,
Waer door een mensch *bedruckt* kan zyn
En lyden bitt're plaghen.
Het Mann' dat uyt den hemel viel,
En Moysis hongher onder-hiel,
Dat daelden uyt den Oosten,
Alleen om dat het heel gheslacht,
Van grooten hongher niet versmacht,
Moest 't Manna 't volck *vertroosten.*
Maer met het weerdigh hemels Mann',
Maria ons *vertroosten* kan,

Want

Want s'heeft het selfs ghedraghen
In haer teer lichaem, en ghebaert,
Soo dat sy ons uyt eyghen aert,
Bevrydt van s'honghers plaghen.
Aen d'outaer is de pest'sche locht,
Door Iessides te recht ghebrocht,
Met sijn ootmoedigh bidden.
Maria was oock aen d'outaer,
Daer Godt self aen ghenaghelt waer,
Daer stont sy in het midden.
De hit des kryghs hiel t'elckens op,
Als Moyses op des berghes top,
Met uyt-ghestreckte armen
Badt Godt den Heer, dat hy met kracht
Weêr-houden sou des vyandts macht,
En Israëls ontfarmen.
Maer soo men Godt van't kruys af-trect
Soo leydt hy, lacen, uyt-ghestreckt,
Op 't schoot van sijne Moeder,
Daer sagh sy met medoogent hert,
De bitter pyn en groote smert,
Van Iesus onsen broeder.
Dat hongher, pest, oft oorloghs zy,
Wie kan ons 't best van alle dry,
Deês qualen toch bevryden,
Het is Maria Moeder-Maeght,
Die hongher, pest, en krygh verjaeght,
Sy *troost* van alle zyden.

Auxilium Christianorum, ora pro nobis.

Sic spira antifidos quantum Mahumeta furores
Viribus infensus sis maneasq; tuis.
Pannonijs cladem, Russisq; minare ruinam,
Et cogas centum millia multa virûm
Hinc Hellas validis surgas pomposa carinis,
Hinc Alepum , hinc Cairos jungite posse simul.
Maria Christicolis *Gnati virtute coruscans,*
Auxilium *& justè robore præstat opem.*
Terribilis castrorum acies, & nescia vinci,
Subdita huîc tandem perfide colla dabis.

Hulpe der Christenen, bidt voor ons.

Laet vry den ongheloofgen Turck,
Diên grooten boosen fellen urck,
Die vremdt is en verbastert,
Laet die den al-ghemeynen Godt,
Daer toe sijn heylighe Ghebodt,
Vervloeckt, en altydt lastert,
Laet hem , segh ick, met stercke macht,
En met een onghehoorde kracht,
Ghedurigh sich berommen,

Dat

Dat hy met over-groot ghewelt,
Teghen de *Christen* sal te velt,
Op 't onvoorsienste komen.
Dat hy naer Oostrijck opwaerts styght,
En dat hy Hungaryen dreyght,
Ick lach met al sijn blaffen,
't En is maer roock, 'ten is maer windt,
En dat hy quaem, het minste kindt,
Dat sou hem werck verschaffen.
Laet vry het gantsche Griecken-lant,
Op-staen, tot *hulp* van diên tyrant,
Met alle de Barbaren:
Laet ieder doen wat dat hy kan,
Met tien-mael hondert-duysent man,
Sal ons gheen Turck vervaren.
Want siet Maria is alleen,
Die aen de *Christen* in 't ghemeen,
Kan *hulp*, en bystant gheven,
Want haren Soon geeft haer de kracht,
Dat sy der ongeloofgher macht,
Met macht kan teghen-streven.
Sy is 't verschricklijck legher spits,
Die dooden kan met eenen flits,
Veel duysenden Barbaren,
Sy slaet met over-groot ghewelt,
Turck, en Barbaer, en Hunn' uyt velt,
En *helpt de Christ'ne* scharen.

Regina Angelorum, ora pro nobis.

LVcifer & tumidâ postquã de classe sodales
Quâ foret, aspicerent sede locandus homo,
Scilicet ut Christus Divos Deus ipse gubernãs
Angelici *fieret luxq; caputq; chori,*
Protinus infensâ congressi lite Tonantem
Decidit in stygias gens maldicta specus
Mens contrà reliquis mansit quibus integra noxa,
Carnigerum summa laude tulere Deum.
Terrigenamq; sibi, quã legit ab ordine Matrẽ
Reginam Angelici *concaluere throni.*

Koninghinne der Enghelen, bidt voor ons.

ALs Lucifer met sijn ghesellen,
Sagh op wat stoel dat Godt sou stellen,
Den mensch gemaect van slechte aert,
Te weten, Christus die de Gheesten,
Soo wel de minste als de meeste,
Beheerscht als *Koning*, hoog en waert,
Dat sijnen stoel sou hoogher wesen,
Als al de stoelen uyt-ghelesen,
Dat hy het licht en 't hooft sou zijn,
Van

Van al de *Enghels* uyt-verkoren,
En oock van die daer gaen verloren,
En eeuwigh blyven in de pyn.
Terstont met onvervaerlijckheden,
Zijn sy seer stout tot Godt ghetreden,
Seer wederspannigh en rebel,
Wou Godt hun van genaet ontblooten,
En heeft hun al-te-mael ghestooten,
Van uyt den hemel in de hel.
Maer die niet teghen Godt misdreven,
Die zyn in 't hemelrijck ghebleven,
En presen Christum voor als naer:
Sy waren selver in verlanghen,
Wanneer dat hy sou 't vlees ontfangen,
En heersché Godt, en mensch te-gaer.
Ja d'*Enghels* scharen vol van minne,
Verkosen self tot *Koninghinne*,
De Moeder van dien grooten Godt,
Soo dat sy op den dagh van heden,
Als *Koninghinn'* noch wordt aenbeden,
Van heel het saligh *hemels* rot.
O *hemels Koninghinn'* seer machtigh,
Zijt alle sondaers toch ghedachtigh,
Door u ghebeden, by u Soon,
Dat hy toch wilt hun sond' vergheven,
En schencken ons dat eeuwigh leven,
Als wy verschynen voor den throon.

Regina Patriarcharum, ora pro nobis.

Martia lex dictat, vi si quid ab hoste petatur,
Vindicis agnoscat propria jura sui.
Ter denis sæclis nongentis amplius annis
In stygia mansit gens Patriarcha *manu.*
Dumq; Sathan tumido dictaret jura triumpho
Præbuit heu misero subdita colla jugo.
Maria sed finem posuit, tum bellua collum
Fæmineo didicit subdere victa pedi.
Eia igitur meritos Patriarcha *rependat honores,*
Reginæq; *colat vindicis arma suæ.*

Koninghinne der Patriarchen, bidt voor ons.

Het krygs-gebruyc heeft sulckes in,
Als op den vyandt wort ghewin
Ghehaelt, door kracht van wapen,
Dan dient den winner t'aller-naest,
By sulcken vetten buet gheplaest,
Hy macht naer hem toe schrapen.
Dry duysent neghen-hondert jaer,
En twee-en-sestigh noch daer naer,
De *Patriarchen* laghen

In't

In't voorgheborghte van de hel,
Daer sy malkand'ren even-wel,
En hoorden noch en saghen.
Ter-wyl dat sathan sich beromt,
Dat hem soo vetten proy toe-komt,
En seydt het is sijn eyghen,
Soo lagh het *Patriarchs* gheslacht,
Onder dit droevigh jock versmacht,
Kost niet ten hemel styghen.
Maer siet Maria maeckt een endt,
Verlost de Vaders uyt d'elendt,
Wanneer de helsche slanghe,
Moet leeren ligghen onder voet,
En laten daer sijn hooghen moet,
Van Vrouwe voeten pranghen.
Ab'ram, Isack, Jacob, en al,
Wat datter lagh in doncker dal,
Wat kont ghy toch versinne?
Als roepen al uyt eenen mont,
Dat ons Liev'-Vrouw tot aller stont,
Is uwe *Koninghinne*.

Regina Prophetarum, ora pro nobis.

NOn est in toto magè certa probatio jure
Quàm quæ confesso partis ab ore venit.
Omnia sacrorum pervolue volumina vatum,
Quæque prophana *canit junge Sybilla simul.*
Tota sonant pariter Marianæ classica laudi
Reginæ *quisquis debita vota parat.*
Vnguentū & sacræ regalia Chrismata frontis
Prædicat ut Salomon cantica plena sonat.
Quin David ad regis dextrā subsellia Matris
Reginæ *auratā veste decora locat.*

Koninghinne der Propheten, bidt voor ons.

IN heel het recht is gheen bewys,
Dat stercker is naer rechten eys,
En staet op vaster reden,
Als dat party door onder-soeck,
De sake selver uyt den hoeck,
Ghebroght heeft, en beleden.

Soo

Soo doet dan open 't heyligh blat,
Wat in 't Schrifture wordt vervat,
Siet wat daer wordt ghedreven,
Leest alle twelf Sybillen t'saem,
Ghy sult daer van Maria naem,
Ghenoechsaem sien ghescreven.
Want al wie *Propheteren* kan,
't Zy wyse vrouw, oft kloecken man,
't Gaet met ghelijcke sinne.
Dat ons Liev'-Vrouw soo voor als naer,
Van de *Propheten* al-te-gaer,
Is rechte *Koninghinne*.
Leest Salomonis schoon ghedicht,
Het welck ons hert en ziel verlicht,
Daer hy in 't boeck der Sanghen,
Van der *Propheten Koninghinn'*,
Schryft met een in-gheblasen sin,
Voldoende ons verlanghen.
Ia David heeft ter rechter handt
Van s'*Koninghs* stoel, den stoel gheplant,
Van dese *Koninghinne*,
Die Moeder is, en t'samen maeght,
Daer aerdt en hemel af ghewaeght,
Want sy is Godts vriendinne.

Regina Apostolorum, ora pro nobis.

ET vos bisseni perlucida gloria cætus
Quos Christo primus corsociavit amor,
Vt Regis *merito Gnatum coluistis honore*
Reginæ *& vobis munera digna parens.*
Dum tibi terribili sonitu taratantara dicet,
Et miseris quaquà Iudicis horror erit.
Vestraq; Regalem *cingent subsellia sedem,*
Nec nisi majestas maxima quidquid erit.
Cernite Reginam *quæ porrigit ubera Nato*
Hinc Regi, *hinc Paribus mens magè mitis erit.*

Koninghinne der Apostelen, bidt voor ons.

EN ghy dan boden twee-mael ses,
Wat geeft gy ons hier voor een les?
Ghy die de eer zijt en de glore,
Van alle d'ander uyt-verkore,
Die door de liefde tot den Heer,
Verkreghen hebt de hooghste eer,
Ghe-

Gelijck ghy s'*Koninghs* Soon met reden,
Ghe-eert, ghviert, hebt, en aenbeden,
  Hebt haer voor *Koninghinn'* aen-vaert,
  Die ons den *Koningh* heeft ghebaert.
Wanneer 't basuyns gheschal sal tieren,
Door al des wereldts vier quartieren,
  En dat alomme groot en kleyn,
  Voor s'Rechters toorn verschrickt
    sal zyn,
Als Godt sal oordeel komen gheven,
Aen al dat doodt sal zijn, en leven,
  Al-waer u stoelen alle twelf,
  Staen sullen by Godts setel self;
Siet dan op dese *Koninghinne*,
Die steets uyt liefde en uyt en minne,
  Lescht den onleschelijcken dorst
  Van haren Soon, met hare borst,
Als ghy daer op sult slaen u ooghen,
Dan sult ghy uyt een groot medooghen,
  Niet half soo seer ons saeck bespiên,
  Maer sult wat door de vinghers sien,
Dan sal den sondaer in u oordeel,
Ghevoelen hebben van het voordeel,
  Dan sal den *Koningh* ons gheschil,
  In-sien om s'*Koninghinne* wil.

Regina Martyrum, ora pro nobis.

MArtyrio *insignes multi retulère corallas*
Pro Christo, verum est vivere, posse mori.
Maria præ reliquis primâ sed laude triumphans
Reginæ *eximio nomine digna micat.*
Pro Christo reliqui vitam dum morte bearunt
Supplicij Christus præsto levamen erat;
Sub cruce dum Nati Genitrix compassa dolores,
Martyrij *Christus præsto gravamen erat.*
Durius est letho, sine letho spicula lethi
Sentire, & vivam vulnera ferre necis.

Koninghinne der Martelaren, bidt voor ons.

DIe Maeghden die wel eer, om Christi willen storven,
Door 't by-zijn van den Heer, oprechten troost verworven,

Hun

Hun ſmert was ſchier gheen pyn, hun pyn was ſchier gheen ſmert,
Godts tegenwoordigheyt, verſterckten hun het hert.
Maer ghy, ô Moeder Godts, ſtont droef en nat bekreten,
Aen 't Kruys, daer uwen Soon, was deirlijck aen gheſmeten:
Ghy ſaeght uws Soons torment, ghy ſaeght den grooten noot,
Ick ſegh, u lyden was, daer door noch eens ſoo groot.
't Is harder als de doot, die ſonder doot, de plaghen
Des doodts, medooghend' voelt, en levend' moet verdraghen;
Daerom, al is 't dat ghy, niet ſtierft een *Mart'larinn'*,
Ghy zijt ghelijcke-wel, daer van een *Koninghinn'*.

Regina Confessorum, ora pro nobis.

DVmq; redivivus superato funere Gnatus
Ad Patrias scandit cælica tecta domus.
Et Genitrix terris nobiscum posthuma lustris
Heu mansit! tanti pignoris orba parens.
Ah quales supero candescens pectus amore
Edidit Almipoti more re & ore faces?
Sic confessorum *meritò gens præstat amore*
Reginæ *ut reddat more re & ore preces.*
Sæpeq; ter quinis celebret diadema corollis
Et roseum votis procuba nectat opus.

Koninghinne der Belijders, bidt voor ons.

EN als nu uyt des aerdes schoot,
Weêr is verresen van de doot,
Christus Godts eenigh Sone,
Is hy gheklommen naer om hoogh,
Ten aensien van een-ieders oogh,
Naer sijnen hemels throone.
Maer sijne Moeder bleêf daer naer,
Met ons noch woonen vyfthien jaer,
Eylaes van't pandt der panden

Be-

Berooft, miſtrooſt, en ſoo bedroeft,
Dat haer teer herte ſcheen gheſchroeft,
Met ſchroeven veelderhande.
Ach wat heeft ſy toch mid'ler-tydt,
Van haren Soon ons niet *belydt*,
Met woorden, en met wercken:
Hoe heeft ſy ons ſijn groote min,
Niet in-ghedruckt in onſen ſin,
Om ons daer door te ſtercken.
Soo wie daer heeft het ſaligh lot,
Van te *belijden* eenen Godt,
Magh deês *Belijdererſſe*,
Wel naer ſich trecken met ghewin,
En houden haer voor *Koninghinn'*,
Voor Vrouw, en voor Meeſterſſe.
Soo moet dan 't Confeſſoors gheſlacht,
By lichten daegh, en donck'ren naeht,
Deês Maeght als *Koninghinne*,
Soo met den mondt, als metter daet,
Soo s'morgens vroegh, als s'avonts laet,
Vereeren, en beminnen;
En vlechten haer een rooſen hoet,
Van vyfthien rooſen even goet,
Met hert, met ziel, met ſinnen,
Want ſy is ſekers boven al,
Trots watter is, oft komen ſal,
s'Belijders Koninghinne.

Re-

Regina Virginum, ora pro nobis.

CVncta coronigerum clamat dum legio nomen,
Reginam & *Superū sceptra tenere jubet.*
Prodeat ipsa etiam divi prætoria campi,
Candida cui niveo sigua colore micant.
Virgineæ *talis bene competit ordo phalangi,*
Nulla nec in cælis gloria major ovat.
Hæc Agnum sequitur, divæ hæc custodia sedis
Prima triumphalis munia juris obit.
Hæc quoq; natali Marianam jure coronam
Ornat, & est dominæ proxima cura suæ.

Koninghinne der Maeghden, bidt voor ons.

DAt heel 't ghekroonde hemelsch schaer,
Met naem by een gheroepen waer,
En riepen al-te-mael ghelijck,
Neemt Koninghinn' *den staf van 't rijck,*
Beklimt den Koninghlijcken *throon,*
Aenveert den scepter en de kroon.
Dat dan (maer niet met min ghesagh)
Oock stout'lijck komen voor den dagh,

Sy

Sy die daer anders niet en zyn
Ghekleet als in het wit ſatyn,
Die daer beteeck'nen door het wit,
De ſuyverheydt die hun beſit,
Want ſulcken verv' komt over een,
Met al de *Maeghden* in't ghemeen,
Noch in den hemel, noch op d'aert,
En is gheen glor'e meer van waert,
Als die-men gheeft aen eene *maeght*,
Die Godt door ſuyverheydt behaeght.
Sy volght het Lam waer dat het gaet,
Haer oogh daer nimmer van en ſlaet,
Sy houdt gheſtadighlijck de wacht,
Aen Godes ſtoel, by dagh en nacht,
Sy is ghedurigh by den Heer,
Den grootſten roem, de hooghſte eer,
Ia ſy verçiert oock ſelf de kroon,
Die aen Maria wonder ſchoon
Ghegheven is, tot prys en lof,
Daer boven in het hemels hof,
O *Maeght*, en Moeder vol van min,
O aller *Maeghden Koninghinn'*,
Bidt Godt voor ons, van ty tot ty,
Dat hy ons toch ghenadigh zy,
Op dat wy leven al-ghelijck,
Daer boven in het hemel-rijck.

Re-

Regina Sanctorũ omnium, ora pro nobis.

O*Mnis Io! Mariæ* Sanctorum *buccina clangit,*

Regia reginæ *Numina quisque colit:*

Hic thura, hic ceras, gerit alter limina vestis

Hic violas jacit, hic lilia & ille rosas.

Horrida vos etiam pullati castra Charontis,

Tanta quibus nostræ noxia cura necis (ctus

Flectite victa genu, dignosq; adjungite plan-

Heu Mariæ nostris regna *dedêre jugum.*

Nos hilari contra dabimus suspiria corde,

O Regina regas! *Mater & Io* regas!

Koninghinne van alle Heylighen, bidt voor ons.

'tS Oet gheklanck vande schalmeyen

Van de *Heyl'ghen* in 't ghemeen,

Heel den hemel doet verbleyen,

Door het singhen onder een.

Al wie dat-men saligh noemen,

Soo de minste als de meest,

Van deês *Koninghinn'* sich roemen,

Ieder viert haer blyde feest.

D'een draeght wieroock in sijn handen,

d'Ander brenght het waschlicht aen,

Dat by dagh, en nacht moet branden,

En op haren Autaer staen.

D'een stroeyt schoone violetten,

D'an-

D'ander komt de ſchoon Peoen,
By de witte Lely ſetten,
Ieder wilt daer wat toe doen.
En ghy oock, ghy helſche gheeſten,
Die daer uyt zyt dagh en nacht,
Om te krencken op het meeſten,
Heel het menſchelijck gheſlacht;
Buyght u onghebuyghſaem kniën,
Die verwonnen door een Maeght,
Hare eer niet kont ontvliën,
Want ghy wort'er toe ghedaecht.
Treurt nu vry'lijck dat het hert kraeckt
Dat u in den Maeghden-ſtrydt
Over-wonnen, ſulcken ſmert raeckt,
Treurt ſeggh' ick, 'tis treurens tydt.
Blyft ghy eeuwigh in u lyden,
En verdraeght daer u torment;
Nimmer mooght ghy u verblyden,
Want u quael is ſonder endt.
Maer wy ſullen onderlinghen,
Ons verheughen nacht en dagh,
En deês Maeght ter eeren ſinghen,
Wat een-ieder ſinghen mach.
Alder-heyl'ghe Koninghinne,
Heerſt ghedurigh en altydt,
Om dat ghy vol jonſt en minne,
Suyver Maeght en Moeder zyt.

Agnus Dei, qui tollis peccata Mundi.

Agnus at ipse Dei, qui tollis crimina Mundi,
Propitius populo sis precor usq; tuo.
Agnus at ipse Dei, qui tollis crimina Mundi,
Exaudire precor subdita vota velis.
Agnus at ipse Dei, qui tollis crimina Mundi,
Quæ patimur, nostris, ô miserere malis!

Ant. Ora pro nobis sancta Dei Genitrix.
Resp. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriosæ Virginis & Matris Mariæ corpus & animam, ut dignum Filio tuo habitaculum effici mereretur, Spiritu S. cooporante præparasti, da, ut cujus cõmemoratione lætamur, ejus piâ intercessione ab instantibus malis, & a morte perpetuâ liberemur, per eundem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum.

AMEN.

GODTS-

GODTS-
SPREVCKEN,

OFTE

SEDIGE MORALITEYT,

Seer nootſakelijck, vermakelijck, en ſtichtelijck om leſen, door

FRANCISCVM GODINVM,

Gheboren Borgher ende in-gheſetener der Stadt van Bruſſel.

M. DC. LXI.

Siet *Momus* hondert zijnder hier,
Met swarten inckt op wit papier,
Gheschreven korte lessen,
Soo in het Neêrduyts als latyn,
Ick hoôp dat erghens een sal zyn,
Die uwen haet sal lessen.
Maer blyft ghy noch al even quaet,
Vervult met uwen ouden haet,
Hooveerdigh op-gheblasen,
Schiet ghy naer my al even fel,
'k Vereer u met een silv're bel,
Houdt toch maer op van rasen.
Ha! *Momus*, 'kmerck wel wat gy vraeght
U beyde horens die ghy draeght,
Vereyschen elck een belle,
Daerom laet my toch maer met vreên,
Al ist dat ick beloof maer een,
Ick salder twee bestellen.
Maer zijt ghy noch al niet gherust,
En dat het u voortaen noch lust
Op my den haet te scherpen ?
Soo sal ick u van hoogher handt,
Eens doen verbannen uyt het landt,
Oft by u vader werpen.

Tot den
LESER.

'k EN wil niet Leser, dat ghy leest,
Rechs met den mont en lippen,
En dat ghy 't stracks uyt uwen gheest,
Weeromme laet ontglippen.
Maer leest alsoo dat ghy 't verstaet,
Want 't is vergheefs gheschreven,
Is 't dat u niet in 't hert en gaet,
En niet en wilt naer leven.
Elck veêrsken u een leer-stuck wyst,
Om aerdigh iet te schryven,
Het leert, 't vermaent, 't berispt, het pryst
Elck-een naer sijn bedryven.
Is 't dat ghy 't leest tot u profijt,
Soo sult ghy my verbinden,
Dat ick noch een eer langhen tydt,
Voor u sal sien te vinden.

Ad unumquemque.

Quod sumus, hoc alij quondam (mihi crede) fuerunt,
Imus, ut iverunt, sed Deus usque manet.

Tot ieder mensch.

Sy zijn gheweest, en nu sijn wy,
En onsen tydt gaet oock voor-by,
Bedrieght u niet in uwen schyn,
Want morghen sal't een ander zyn;
Al staen wy nu noch aen de ree,
Wy vloeden heên ghelijck de zee,
Sy zijn ghegaen, en wy gaen oock,
Wy vlieghen heên ghelijck den roock,
Gelijck een bloemkē wort gepluckt,
Soo worden wy daer heên gheruckt.
En al wat m'in de wereldt siet,
Is minder als den minsten niet.
Niet blyft'er vast van al het gheên,
Dat hier beneden eens verscheên,
Al wat-men siet, al wat-men hoort,
Niet blyft'er vast als Godes Woort,
Daerom wys ick u 't beste lot,
Bekommert u alleen met Godt,
Want hy is eeuwigh en altydt,
Door aller eeuwen eeuwigheydt.

Di-

OFfer ſiquid agis rutulo primordia cælo,
Si tibi principium ſit, tibi finis erit.

Sedighe Spreucken.

ALs gy iet maeckt, ſoo offert Godt,
't Beghinſel en het eynde,
Soo ſal hy uyt ſijns hemels ſlot,
U hulp en byſtant ſeynde.

2.

Numen ait verbũ, verboq; fit omne creatum,
Venit & ex Nihilo quidquid in orbe vides.

Godt ſprack een Woordt, en door dat Woort
Wirt ſtracks dat niet en ware,
Van enckel niet quam alles voort,
Wie kent het al-te-gare.

3.

Vix oriris, moriris, geneſi mors ipſa paratur,
Quâquè venis, debes rurſus abire, die.

Soo haeſt wy leven komt de doodt,
De baringh' baert het ſterven,
Leeft wel, ſoo leeft ghy ſonder noodt,
Van Godes ryck te derven.

4.

Promissam, Iesu, dum spiro, spero salutem,
Nam stat promissis spes mea Christe tuis.

Soo langh ick leven sal, ô Godt,
Soo sal ick in u hopen,
Myn hoôp die staet in u ghebodt,
Dat my naer u doet loopen.

5.

Qui quid triste timet; necdum quod corpore sentit,
Eheu! tristitiam duplicat ille suam.

Den mensch die daer iet droevigs vreest,
Eer dat het is ghekomen,
Vermeert sijn lyden aller-meest,
Eer dat hy 't heeft vernomen.

6.

Ante pati noli, dum fit quod & ipse cavere
Non poteris, tempus triste doloris erit.

En lydt toch nimmer voor den tydt,
Als 't niet kan sijn vermeden,
Wanneer 't gheschiet, dat ghy dan lydt,
Is tydts ghenoech gheleden.

7.

Quid tibi, stulte, nimis cummulata pecunia prodest?
Si tibi pro nummis nulla Sophia datur.

Wat baet het eenen dwasen geck,
Al heeft hy ghelt met hoopen?
Hy kan (al heeft hy 's groot ghebreck)
Voor ghelt gheen wysheydt koopen.

8.

Nunquam tam sapiens, nunquam tam doctus habetur,
Quin possit multo doctior esse modo.

Noyt isser soo gheleerden man,
Die sich daer derf vermeten,
Soo veel te konnen, dat hy kan
Voortaen niet meerder weten.

9.

Dum pravi juvenes, gaudentes crimine, crescunt,
Dic mihi, qui poterint tunc valuisse senes?

Wanneer dat op-wast in het quaet
De Iongheydt met verheughen,
Hoe kan dan in den ouden staet,
Den ouderdom ghedeughen?

10.

Ecce timent homines crudelẽ tempore mortem
Nec patet ex factis, quis precor ille timor.

Dẽ mensch die vreest de doot na 't vlees,
Nochtans in al sijn wercken,
Hoe kan dat zijn een rechte vrees?
Soo laet hy 't weynigh mercken.

11.

Collige cunctorum nimis exoptata virorum,
Sors petitur potiùs, quàm pia regna Dei.

Vergaert eens by malkaer den wensch
Van al de dwase menschen,
Ghy sult naer 't g'luck wel ieder mensch,
Maer naer gheen heil sien wenschen.

12.

Simplicitas tuta est, semper sed crimina mordent,
O homo ter felix! qui placet usq; Deo.

Onnooselheydt baert groote rust,
De sond' doet niet als knaghen,
Gheluckigh is den mensch, wiens lust
Om Godt is te behaghen.

13.

Mors peccatum odit, vitâ sed crimina vita,

Non

Non erit illa timor, porta sed una poli.

De doodt die haet de sonde seer,
Wilt u van sond' begheven,
Soo is de doodt gheen vreese meer,
Maer s'is de deur van 't leven.

14.

Exstant cuncta solo, sed quando cuncta videmus,
Hoc majus nihilum nemo videre potest.

Op aerden siet-men t'alles sijn,
Maer als wy 't wel bekycken,
Dan siet-men niet als enckel schyn,
Niet weerdigh te verg'lijcken.

15.

Res sibi concilium sanctum dubitata requirit:
Rebus in adversis sis animosus homo.

Een saeck die twyffel in sich heeft,
Daer moet m'hem op beraden,
Hebt moet als g'ongheluckigh leeft,
De uytkomst volght de daden.

16.

Quis neget hoc mutuum mutari tempore tempus?
Conspicias tempus, tempore doctus eris.

Men siet nu meest in desen tyt,
De tyden gantsch verkeeren,
Let op den tydt met grooten vlyt,
Den tydt die sal't u leeren.

17.

Perplacet insipiens sibi, dum stultescit ineptè,
Exemplum peterem, ni foret omnis homo.

In sotheydt heeft een-ieder gheck,
Een eyghen wel-behaghen,
Ick sou (waert gheen gemeyn gebreck)
Een voorbeêldt moghen vraghen.

18.

Mens quid inane times? timor & tuus absq; timore,
Ni temeas Dominum, semper inane times.

De menschen vreesen ydel vreês,
Die Godt den Heer niet vreêsen,
Een vrees waer uyt noyt vrees en reês,
Komt hun in 't lyf ghereêsen.

19.

Diogenes quærit mediâ, cum lumine, luce,
Non quæsita videt; quæ petit, usq; caret.

Diogenes soeckt in den dagh
Met brandend' licht naer menschen,

Dat

Dat hy niet ſocht, hy d'eerſte ſagh;
En vont niet naer ſijn wenſchen.

20.

Expedit ut properes lentè, quàm currere præpes,
Charius æquo is emit, qui cito quidquid emit.

't Is beter dat-men pas'lijck gaet,
Als t'onpas ſeer te loopen;
Hy is miskocht, die haeſtigh ſtaet,
Om alles op te koopen.

21.

Quando major amor primævũ mutat amorem
Ex odio, nimium tunc mala cauſat amor.

Als liefd' door meerder liefd' in haet,
Verandert en verwiſſelt,
Veroorſaeckt liefd' ſoo grouſaem quaet,
Dat my myn hert vergiſſelt.

22.

Gnomone monſtratur certiſſima quælibet hora.
Nos quales ſimus factaq; noſtra probant.

Den wyſer door de handt, die doet
Ons al de uren mercken,
Wat dat wy zyn in ons ghemoet,

Dat wysen onse wercken.

23.

Qui minimè satagit, multū manet ille quietus,
Omnia quid curat, qui benè cuncta sapit.

Sy zyn het allermeest gherust,
Die 't minsten sich bemoeyen,
Wat achten sy des wereldts lust,
Die alles wel bevroeyen?

24.

Per formam & speciem subitò falluntur amores,
Nec discernit amor, quæ bona, quæq; mala.

Door schoonheydt wordt de liefd' altyt
Het allermeest bedroghen,
Noch liefd' en maeckt geē onderscheyt,
Van waerheydt oft van loghen.

25.

Si quid es assuetus, rarò de suescis idipsum,
Respice non alios, qualis es, ipse vide.

Zyt ghy iet langh ghewoon, met pyn
Sult ghy het laet ontwennen,
[illegible]mer hoe dat ander zyn,
[illegible]lert u-selven kennen.

Pau-

26.

Paupertas misera est, verùm fortuna superba,
Sed quarè medium nemo tenere potest?

De armoed' isser qualijck aen,
Den ryckdom is hoovaerdigh,
Maer waerom kan daer niemandt staen,
Op middel-wegh goedt-aerdigh.

27.

Nolle quod appetimus, quæ nolumus illa rogare,
Discrimen poterit quis mihi cunq; dare?

Niet willen 't ghene dat-men wilt,
En dat-men wilt niet willen,
Wie seydt my, wat dat hier verschilt,
Op dese twee verschillen?

28.

Dictio calua licet, tamen est sæpissimè vera,
Pauca tibi monstro, tu modo plura refer.

My dunckt wel dat dit slecht ghesegh,
Heeft plaets in vele steden,
Ick wys u weynigh door 't belegh,
Vaert voorts ghy met de reden.

29.

Qui vult & non vult, alios quoq; velle, quod ipse,

Velle suum monstrat, quod voluisse nefas.

Die wilt het gheên dat hy niet wilt,
Dat ander lieden willen,
Syn willen toont dat hy iet wilt,
Dat hy niet moeste willen.

30.

Conqueror & patior, formido, rideo, tristor,
Omnia qui vixit, sustulit illa, diu.

Ick klaegh, ick lydt, ick vrees, ick lach,
Ick ben bedroeft van sinnen,
Die langh des wereldts loop aen-sach,
Heeft dit gheproeft van binnen.

31.

Sunt dites inopes, inopes sæpissimè dites,
Pauper de nihilo jactat ovatq; suo.

Veel rycke zyn als arm, eylaes!
Veel armen zyn als rycken,
Den armen roemt op niet een vaes,
Laet wel ghemoet sich blycken.

32.

Semper eget dives, mediisq; quiritat in æris,
Quid, tu discernas, unus & alter agit?

Den

Den rycken klaeght in overvloet,
Gaet jammerlijcken karmen,
Seght nu wat dat den rycken doet,
Oft wel wat doet den armen?

33.

Improba concilio cessat violentia recto,
Improba sed, dicas, quomodò lingua tacet?

Het over-wreet en straf ghewelt,
Wordt door den raet ghedwonghen,
Maer wie, oft wat komt toch te velt,
Dat dwinght de quade tonghen.

34.

Stupra, dolus, lites, odium, mendacia, furta,
Infernæ cives illa paludis erunt.

Bedrogh en loghen, en hoery',
Valsch eeden, dieveryen,
Dat is des duyvels borghery',
Hy moet het selver lyen.

35.

Spes [illegible] mor, atque Fides, Patientia, dictio
[illegible] vera,
[illegible] enas rutuli, quis neget, esse, poli.

G[illegible] en Hoop, Liefd', en ghedult,
[illegible] vervalschte waerheydt,

V Zyn

Zyn borghers van die groote guldt,
Der noyt verganckb're klaerheydt.

36.

Elige damnatorum vis nunc intrare paludem?
Civibus aut Malles civis adesse Dei?

Kiest wilt ghy nu een Borgher zyn,
Van 't onderaerts ghewemel?
Oft wilt ghy Godes klaer aenschyn,
Aenschouwen in den hemel.

37.

Irato speculum proponito, bilis abibit,
Ipse reflexus eum pacificare potest.

Stelt toch aen een grammoedigh man,
Den spieghel eens voor ooghen,
Syn eyghen gram ghemoet dat kan,
Al sijne gramschap booghen.

38.

Dum nimis ira furit, ratio ter-functa recedit,
Quid minùs ira facit, quam brevis ipse furor?

Wanneer de gramschap raest van binn?
Staet reden aen d'een sye,
Wat is de gramschap toch al min,
Als korte rasernye?

Dum

39.

Dum plorat Bacchus, lachrimatur sæpè crumena,
Tuq; lues lachrimas, vindicat ille sibi.

Waer dat godt Bacchus dickmael weent
Daer moet de borse treuren,
Want hy neêmt wraeck wanneer hy steent,
Ghy sult de wraeck beseuren.

40.

Invidiam nullus suffert odiumq; libenter,
Quisque tamen summũ tendit habere locum.
Quamvis cum statu videant augere livorem,
Hinc odium vitans infimus ille manet.

'k En weet voorwaer niet eenen mensch
Die gheerne wordt beneden,
Nochtans uyt leeghen staet hy wenscht,
Tot hoogher staet te treden.
En hoe hy komt tot hoogher staet,
Hoe dat den nydt meer steyghert,
Daerom wilt ghy niet zyn ghehaet,
Den leghen staet niet weyghert.

41.

Quidquid in hoc mundo per fasque nefasque tenetur,

Unde venit vadit, conteriturque cito.

Al 't ghene dat door boosen list,
Ghebruyckt wordt oft beseten,
Dat gaet, soo 't komt, oft 't wordt verquist,
En in der haest versleten.

42.

Vita nimis dulcis, quod dulce est gaudia gignit,
Triste tamen vivit, qui nimis usq; gemit.

Het leven dat is wonder soet,
Dat soet is baert ghenuchten,
Nochtans hy droevigh leven moet,
Die suchten moet en duchten.

43.

Quod vetat & prohibet lex illud semper amamus,
Nec parit hoc odium, quod tamen usque necat.

Al wat ons immer wordt verboôn,
Dat konnen wy niet laten,
En al wat dat ons ziel ka[illegible]
Dat sullen wy niet [illegible]

Quando quis horr[illegible]
Quis, rogo[illegible]

Als iemandt byster wordt ghevreest,
Oft 't wordt uyt vrees verdraghen,
Wanneer hy uyt-blaest sijnen gheest,
Wie sal hem dan beklaghen?

45.

Quis capit? ô homines! brevis & arbscæna voluptas,
Mille parit luxus, tormina mille parit.

Is 't wel begrypelijck? naer wensch
Te hebben sijn ghenuchten,
En die voor eeuwighlijck, ô mensch!
Beklaghen en besuchten?

46.

Ambo cadunt, cæcum tendit dum ducere cæcus,
Sic obit injustus, sic quoq; pravus obit.

Als d'eenen blind' den and'ren leyt,
Sy vallen in de groeven,
Als d'eenen sondaer d'ander vleyt,
Sy sullen beyd' bedroeven.

47.

ui minimè curant, apud hos sæpissimè sors est,
iq; magis quærunt, hos fugitiva fugit.

'tGhe-

'T Gheluck dat wilt oock dickwils zyn,
By die 't gheluck verachten,
En dickwils vlucht het seer vileyn,
Van die het wel betrachten.

48.

Est, juxta legem, juxta patriæque statutum,
Res eademq; decus, res eademq; probrum.

Naer een ghemeyn al-oude wys,
En naer 't ghebruyck der landen,
Behaeltmen dickwils grooten prys,
Uyt 't selfste dickwils schanden.

49.

Clavus agit naves, & aguntur legibus urbes,
Velle homines; potiùs, sed ratione foret.

Het schip wordt door het roer bestiert,
En door de wet de steden,
Den wil wordt in den mensch gheviert,
Maer beter waert de reden.

50.

Omne quod est licitum, non est in honore locatum,
Quod decet, & licitū est, tu sapienter agas

Doen wat-mē mach, wort niet gheblaemt,
Maer 't is altydt gheen eere,

Maer

54.

Optima res lingua est, res est & pessima lingua
Est vel causa mali, summa vel ansa boni.

De tonghen zyn het alder-best,
Het quaetste zyn de tonghen,
Sy brenght den mensch in't hels gewest,
Oft wel daer d'Enghelen songhen.

55.

Quisquis agit vitam lautè, petulanter, abundè,
Ritè coërcetur, dum caret ille bonis.

Al die in grooten overvloet,
En dertel weelde swemmen,
Die kanmen door ghebreck van goet,
Op 't leste noch wel temmen.

56.

Non canis humanã potis est addiscere linguam,
Per baculum verò ritè loquetur ei.

Den hondt verstaet gheen s'menschens tael,
Neêmt hy te groote brocken,
Den besten tolck van al-te-mael,
Dat zijn de eycken stocken.
Den stock die doet hem wel verstaen,
Den stock doet hem onthouwen;

Den

Digitized by Google

60.

Amplius haud colitur virtus, pessundatur atquin,
Sic perversa facit, qui ratione caret.

De waerheyt wordt niet meer ghe-eert,
De deught die wordt vertreden,
Het gaet'er alles seer verkeert,
Dat door ghebreck van reden.

61.

Quales nunc video species, habitusque venustos!
Sed spectrum tollens, tollet & omne simul.

Wat sien ick nu al schoon ghebaer,
En vremt ghelaet verschynen,
Maer dat den schyn verdwenen waer,
't Sou alles med' verdwynen.

62.

Invitis senibus juvenes adolere videntur,
Nec benè conveniunt hi duo, crede simul.

Tot volle spyt van d'oude lien,
Schynt dat de jonghe wassen,
Maer wie heeft immer toeghesien,
Dees twee wel t'samen passen.

Ecce

63.

Ecce leo toties à parvo animante voratur,
Parvaq; ferrugo ferrea quæque vorat.

Den leeuw wordt van een kleyn gediert
Oock somtydts wel ghegheten,
En d'yser door den roest ghestiert,
Wordt metter tydt door-beten.

64.

Forsitan effrænem si vis convincere linguam,
Incipe principijs ipse tacere suis.
Lingua foco apponis si contradicere tendis,
Ergo tace, ligno non sine flamma flagrat.

Wilt ghy een tongh' te los van tant,
In haren klap verwinnen ?
Soo moet ghy self aen uwen kant.
Van swyghen eerst beghinnen.
V teghen-spraeck is hout in 't vier,
En 't doet de vlam ontsteken,
Daerom soo swyght op haer ghetier,
s'En kan alleen niet spreken.

65.

Fallit qui credit moderari posse juventam
Naturâ variam, tum viaramq; modo
Exigit hæc frænum, calcaria postulat altra,
Sed medium ratio satq; superq; docet.

Hy mist al die daer driftigh wilt
Op gh'lycker-wys bestieren,
De Iongheydt die te seer verschilt,
Van aert en van manieren.
Want somtyts moet-mē d'een dē toom,
En d'ander sporen gheven;
Maer reden wyst den rechten boom,
Van middel-matigh leven.

66.

Ipsam se mordet, reliquos mordere simultas
Dum putat, in proprium vivit & illa probrum.

Den haet en nyt sijn-selven byt,
Als sy wilt and're byten,
Tot eyghen leet, en schaet, en spyt,
Moet sy haer leven slyten.

67.

Res, licet exigui momenti, sæpè remonstrat,
Quo res majoris sit capienda modo.
Aspice (ridiculum) doceat quid cauda caballi,
Si totam cupias, non datur illa simul,
Sed si crinatim retrahis, tunc tota sequetur,
Sic unquam poterit res cita nulla peti.

Een kleyn gheringhe saeck die gheeft
Ons somtydts wel te mercken,

Hoe

Hoe dat-men met een grooter leeft,
Hoe dat-m'er in moet wercken.
Bevroeyt eens wat het peerdt ons leert,
('t Is oock om mé te gecken)
Al wie den steert van 't peert begheert,
Die moet niet t'seffens trecken,
Maer treckt'er iemandt hair voor haer,
Den steert sal niet manqueren;
Dat leert dat niemandt voor oft naer,
Iet t'seffens moet begheren.

68.

Cuncta petis, semperq; petis, nullusq; petendi
Finis, nec cessas, dum tua vota tenes:
Dum tua vota tenes nec cessas, quando quiesces
Ergo homo? qui stultè semper & usq; petis.

O mensch! ghy zyt noyt sonder wensch
Maer als naer al u lusten,
Den wensch verkreghen is, ô mensch!
Sult ghy dan konnen rusten?

69.

Extra se quærens, in se quod novit inesse,
Cæcè agit, hunc cæcum cum ratione voco.

Te soecken buyten u, het gheên
Dat in u is te vinden,

Dat

Dat is een blinde saeck, met reên
Noem ick u eenen blinden.

70.

Quando corda hominum livens ambitio cæpit,
Vt tangat finem, non mala quæque timet,
Abimilech decies sic terque quaterq; trucidat
Fratres, imperium causa cruoris erat.

Wanneer de staet-sucht in het hert,
Is eenmael in-ghenomen,
s'En acht gheen quaedt, s'en vreest geen smert,
Om tot haer eyndt te komen.
Abimelech op eenen steen, Iud.cap.9.
t'Seventigh broers vermoorden,
Om dat hy heerschen sou alleen,
Desgh'lijcks men noyt en hoorde.

71.

Currit equus minimâ calcaris nobilis umbrâ,
Vapulat atq; piger, nec movet ille pedem.

Een edel peerdt ontloopt terstont
De schaduw' van de sporen,
Maer houwt, en kerft, en slaet, en wont,
Een traegh mensch blyft als voren.

72.

Non Amor omnigenam tenet atque Necessita legem,
Quæ,